Ազգ
Azg
armenian daily
30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 (2220)

Բունդեսթագն էլ է քննարկելու Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւ

ԲԵՌԼԻՆ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության խորհրդարանը մտադիր է առաջիկա ամիսներին քննարկել 1915-1923 թթ. Օսմանյան Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւը։ Այդ մասին հաղորդում է Գերմանիայում լույս տեսնող «Օզգուր Փոլիթիքա» թրքական թերթը՝ վկայակոչելով Բունդեսթագի հավաստի աղբյուրները։ Խորհրդարանի գրանցման հանձնաժողովն արդեն ավարտել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ու դատապարտման բանաձեւը օրակարգ մտցնելուն նպատակաուղղված աշխատանքը։ Տվյալ պահին Բունդեսթագի անդամների մեծ մասը հակված է պաշտպանելու այդ բանաձեւը, նշում է թերթը։ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւը խորհրդարանի օրակարգ մտցնելու աշխատանքներն սկսվեցին, երբ անցյալ տարի Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գծով աշխատանքային խումբը գրանցման հանձնաժողովին դիմեց համապատասխան հանրագրով, որը ստորագրել է 14 հազար քաղաքացի։ Այնուհետեւ խորհրդարանական փորձագետները կատարել են ծավալուն աշխատանք՝ ուսումնասիրելով Օսմանյան Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության փաստը հաստատող փաստաթղթերը։ Դրանից հետո որոշվել է Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ բանաձեւը ներառել Բունդեսթագի օրակարգում, հաղորդում է «Օզգուր Փոլիթիքա»-ն։

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ազգային հարցերում Ռոբերտ Քոչարյանը դրսեւորեց արժանապատիվ կեցվածք

Հեյդար Ալիեւը չժխտեց Հայոց ցեղասպանության փաստը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Ստրասբուրգ-Փարիզ-Երեւան

Ֆրանսիացի լրագրողը հարց է ուղղում Ադրբեջանի նախագահին. «Պրն Ալիեւ, ինչպե՞ս եք վերաբերվում Ֆրանսիայի խորհրդարանի որոշմանը, որն առնչվում է թուրքերի կողմից այսպես կոչված Հայոց ցեղասպանության իրականացմանը»։ «Իմ դիրքորոշումը բացասական է։ Այլ երկրների գործերին խառնվելն անթույլատրելի է որեւէ տեսության։ Ֆրանսիան մեծ, անկախ տեսություն է։ Այդպիսի պատմական հարցերը խորհրդարանի քվեարկությամբ չեն լուծվում։ Այդ մասին ես ասել եմ Ժակ Շիրակին եւ, կարծում եմ, դա ավելի շուտ Ֆրանսիայի համար ներքաղաքական խնդիր է հետապնդում, որեւէ երկրի նկատմամբ պատրաստվող, իրավաբանական նշանակություն չունի։ Իմ դիրքորոշումը բացասական է»։

Հարցը, ինչպես նշեցի, ուղղվել էր Հ. Ալիեւին։ Միջամտում է Ռոբերտ Քոչարյանը. «Ամեն դեպքում ես պետք է հավելեմ։ Եվրոպական ինտեգրացիայի ողջ տրամաբանությունն այն է, որ մարդու իրավունքների եւ մարդասիրական խնդիրները չեն կարող դիտվել որպես այս կամ այն երկրի ներքին խնդիրներ։ Ես համարում եմ, որ ֆրանսիական խորհրդարանն իրադարձություններին տվեց ճշմարիտ գնահատական»։

Այս անգամ միջամտում է Հ. Ալիեւը. «Ես պետք է նշեմ, որ քաղաքացիների իրավունքների հարցերը վերաբերում են ժամանակակից Եվրոպային եւ ոչ 1915 թվականին։ Այն ժամանակներում աշխարհն ուրիշ էր, չկար Եվրոպայի խորհուրդը, չկային մարդու իրավունքները, չկար ժողովրդավարություն եւ էլի ուրիշ բաներ»։

Եվս մեկ տհաճ հարց՝ ուղղված Հ. Ալիեւին, մեկ այլ ֆրանսիացի լրագրողի կողմից. «Դուք խոսում եք ԼՂ պատերազմի պատճառով ադրբեջանցի մեծ թվով փախստականների մասին, բայց ոչինչ չեք ասում Բաքվի 300 հազարանոց հայ համայնքի մասին, որ անհետացավ ու տարրալուծվեց նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններում՝ թողնելով իր ողջ ունեցվածքը, աշխատանքը, անցյալը։ Փնտրո՞ւմ եք որեւէ լուծում կոնկրետ այդ փախստականների համար։ Բացի այդ, Դուք կարծես թե պատրաստ եք լայն ինքնավարություն տալ ԼՂ-ին, որը հայերով բնակեցված տարածք է եւ պատմականորեն կրում է հայկական մշակույթի կնիքը։ Չե՞ք կարող առաջ նայել եւ իրավահավասար պայմաններով համաձայնագիր կնքել Ադրբեջանի երկու մասերի միջեւ»։ Պատասխան. «Հենց ադրբեջանցիներն են 1989 թ. բռնի վտարվել Հայաստանից։ Ապա սկսվեցին ռազմական գործողությունները, ապա Բաքվի հայ բնակչությունը հալածվեց, հեռացավ եւ այլն։ Համեմատեք. բացի ԼՂ-ից, որտեղ միաժամանակ ապրում էին հայեր եւ ադրբեջանցիներ, բռնազավթվել է Ադրբեջանի յոթ շրջան, 700-800 հազար ադրբեջանցի դարձել է փախստական։

Տես ➧ էջ 2

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Եվրախորհուրդը հակամարտության կարգավորման նոր ֆորմատ

Երկար ժամանակ եվրոպացիները մեզ ասում էին, թե Հայաստանի Եվրախորհուրդ մուտքին խանգարում է Ղարաբաղյան հակամարտությունը։ Նույն կերպ պատասխանում էին Ադրբեջանի դիմումին։ Եվ դրա մեջ կար տրամաբանություն. երկու դիմորդ երկրներ իրենց միջեւ ունեն լուրջ հակամարտություն, որը բերելու են, անդամ դառնալու դեպքում, եվրոպական կառույցներ, որոնք այդ դեպքում ուղղակի պատասխանատվությամբ ստիպված են զբաղվել դրանով։

Ավելի ուշ նույն եվրոպացիները Հայաստանի Եվրախորհուրդ մուտքը սկսեցին պայմանավորել Ադրբեջանի մուտքով եւ փոխադարձաբար։

Այժմ ե՛ւ Հայաստանը, ե՛ւ Ադրբեջանը լիիրավ անդամ են Եվրախորհրդին, թեեւ Ղարաբաղյան հիմնահարցը դեռեւս մնում է անլույծ։

Ի՞նչն էր պատճառը եվրոպացիների դիրքորոշման փոփոխության։ Ժողովրդավարության ասպարեզում 2001 թ.-ի Հայաստանը քիչ է տարբերվում 1999-ին եւ նույնիսկ 1998-ին ձեռք բերված նվաճումներից։ Իսկ Ադրբեջանում ժողովրդավարությունն այս ողջ ժամանակահատվածում էական ոչ մի առաջադիմություն չի արձանագրել։ Ուրեմն ի՞նչ է կատարվել, կատարվում եւ կատարվելու եվրոպական գլխավոր մայրաքաղաքներում։ Ի՞նչն է փոխվել, որ այժմ, 6-7 տարի հետո, Եվրոպան որոշեց ընդառաջել Երեւանի եւ Բաքվի դիմումներին եւ, փաստորեն, եվրոպական ընտանիք «ներկրել» մեզ եւ մեր հակամարտությունը։

Դատելով անցնող օրերին Ստրասբուրգում եւ Փարիզում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի երախորհուրդ պաշտոնապես ընդունվելու առթիվ արված հայտարարություններից, միաժամանակ թե առանձին տեղի ունեցած հանդիպումներից եւ մանավանդ Ֆրանսիայի նախագահի աչքառու դերակատարությունից, կարելի է հստակորեն հաստատել մի բան՝ Եվրոպան պատրաստ է նոր, առայժմ պահեստային, ֆորմատ ընծայելու հակամարտող երկու երկրներին։ Անշուշտ, դեռեւս ոչ ոք չի խոսում ԵԱՀԿ-ն փոխարինելու մասին։ Ընդհակառակը, խոսվում է ԵԱՀԿ-ի, եռանախագահության շնորհակալ աշխատանքի, նույնիսկ նրանց ջանքերը աշխուժացնելու անհրաժեշտության մասին։ Սակայն շա՜տ քաղաքավարի հայտնում են նաեւ, որ Եվրախորհուրդը պատրաստ է, կողմերի ցանկության դեպքում, նպաստել, օգնել շփումների ու բանակցությունների արդյունավորմանը, իսկ «գծից շեղվելու դեպքում», այսինքն Ղարաբաղի խնդիրը բացառապես խաղաղ ճանապարհով կարգավորելու գծով ստանձնած պարտավորությունները խախտելու դեպքում, ինչպես հայտարարել է Եվրախորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Ռասել Ջոնսթոնը Մնարքի թղթակցին, կկիրառվեն պատժամիջոցներ։ Հետեւաբար պարզ է դառնում, որ Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման համար արդեն պատրաստ է մի նոր ֆորմատ՝ Եվրախորհուրդը, ավելի շուտ՝ նրա ազդեցիկ մայրաքաղաքները։

Առայժմ դժվար է կանխատեսել դեպքերի հետագա ընթացքը։ Սակայն կարելի է ենթադրություններ անել, հատկապես՝ տարածաշրջանում պուտինյան Ռուսաստանի վերանորոգ աշխուժության, Թուրքիայի նկատմամբ եվրոպական մի շարք երկրների եւ ինստիտուտների անբարյացակամ դիրքորոշման, Մ. Նահանգներում իշխանության վերադարձած հանրապետականների ավանդական՝ ստատուս-քվոն պահելու եւ կարծրացնելու խաղաղականության ֆոնի վրա, որ Եվրոպան այսուհետեւ շատ ավելի մեծ դերակատարություն է ունենալու մեր տարածաշրջանում, ընդհուպ Ղարաբաղյան հակամարտության գործում։

«Հայաստանում կլինեն ռուսական սահմանապահ զորքեր եւ հանգրվան, քանի դեռ առկա է թուրքական վտանգը»

Պաշտպանության նախարարը ամփոփում է 2000 թ. արդյունքները

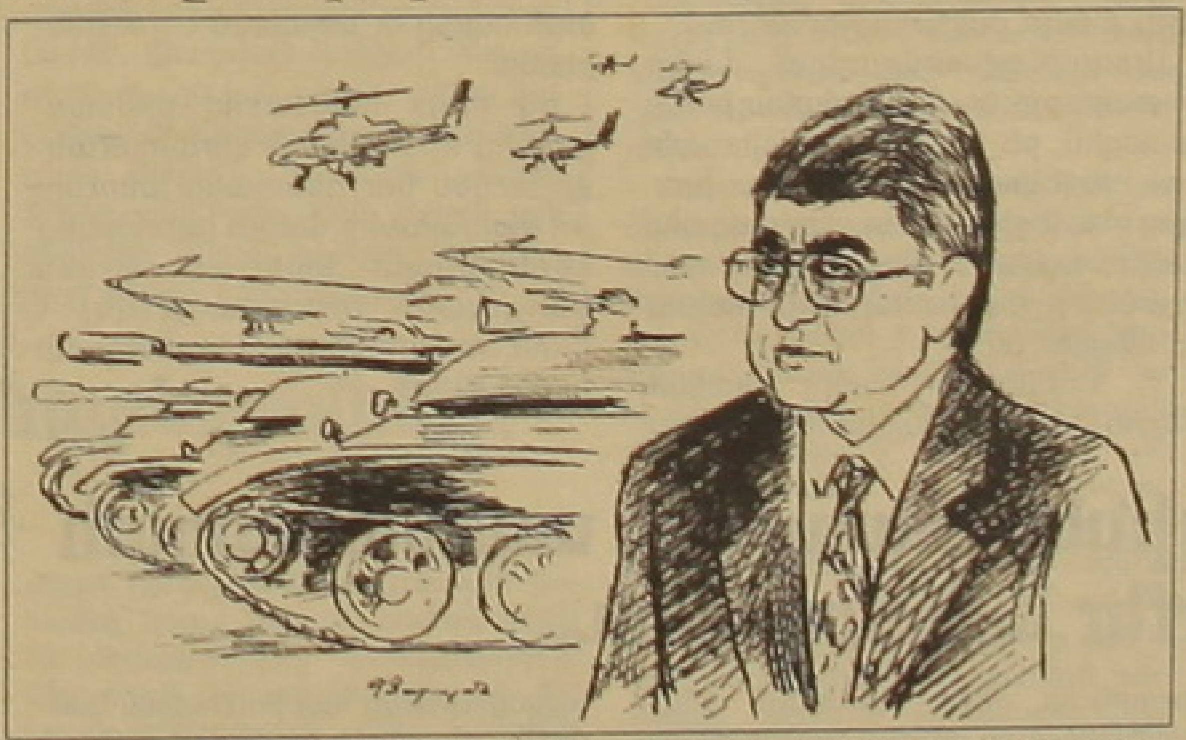

ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը երեկ ասուլիս էր հրավիրել, որի ընթացքում ամփոփեց իր գերատեսչության 2000 թ. արդյունքները։ Նախարարը նշեց, որ տարեցտարի բարձրանում է ՀՀ զինված ուժերի մարտական պատրաստվածության մակարդակը, ավելի հստակ է դառնում մարտական ծառայության կազմակերպումը։ Այս առաջընթացը Սերժ Սարգսյանը չվերագրեց իրեն, այլ՝ վերջին 6 տարիների քրտնաջան աշխատանքին։ Մի քանի ուշագրավ թվեր. եթե 1998 թ. բանակում սպանվել, ինքնասպան եղել, զոհվել կամ մահացել են 151 զինվորներ, վիրավորվել 563-ը, ապա 99-ին համապատասխանաբար 86 եւ 545, 2000-ին՝ 72 եւ 397։ Հակառակորդի կողմից 98-ին սպանվել է 33 զինվոր, 99-ին՝ 14, 2000-ին՝ 8։ Ականի պայթյունից զոհվել են 20 (98 թ.), 4 (99 թ.) եւ 3 (2000 թ.) զինվոր։ Սպանությունների թիվը. 98-ին եղել է 25, 99-ին 9, 2000-ին՝ 10 զինվոր եւ վերջապես ինքնասպանությունների թիվը՝ համապատասխանաբար 17, 10 եւ 9։

Տես ➧ էջ 2

Հոլոքոստի օրը հիշատակվեց նաեւ հայերի ցեղասպանությունը

Դրան նպաստեց բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հունվարի 26-ին Արմենպրեսը տեղեկացրել էր Հոլոքոստի հիշատակմանը հայերին չընդգրկելու Մեծ Բրիտանիայի որոշման մասին, ավելացնելով, թե այդ օրը չի նշվելու նաեւ հայերի ցեղասպանությունը։ Ըստ Արմենպրեսի, օրերս թուրքական հեռուստատեսությամբ ցուցադրված 1915 թ. իրադարձությունների վերաբերյալ «փաստագրական» ֆիլմն իր դերն էր կատարել այդ որոշման համար։

Հիշեցման կարգով նշենք, որ Հոլոքոստի հիշատակման միջոցառումները հունվարի 27-ին Լոնդոնում են կազմակերպվել։ Անգլիայի հրեական կոնգրեսը նախապես գրավոր դիմելով Ներքին գործերի նախարարություն, խստագույնս դատապարտել էր միջոցառումներին հայերի մասնակցությունն արգելվելու նախարարության ջանքերը։ Ըստ երեւույթին հրեական կոնգրեսի դիմումն ապարդյուն է անցել։ Ոչ էլ Թուրքիայի բողոքներն ու հակափայլերն են նպատակին ծառայել, որ հունվարի 27-ին Հոլոքոստի հիշատակի օրը թե՛ Հայոց ցեղասպանությունը հիշատակվեց եւ թե՛ հիշատակմանը ներկա գտնվեցին Անգլիայի հայկական համայնքի ներկայացուցիչները։ Ի դեպ, Լոնդոնում Թուրքիայի դեսպան Հաքթանըրը, որ հրավիրված էր միջոցառումներին, ի նշան բողոքի հրաժարվել էր մասնակցությունից։

Այս ամենի մասին հունվարի 28-ին տեղեկացրեց թուրքական պետհեռուստատեսությունը։ Ուրեմն, նրա էկրանից ցուցադրված «փաստագրական» ֆիլմը ոչ մի ազդեցություն չի գործել։ Նույնը կարելի է ասել այդ նույն հեռուստատեսության չարաբաստիկ կանխագուշակումների մասին, թե հայերը Մեծ Բրիտանիայի Ներքին գործերի նախարարության առջեւ ցույց են կազմակերպելու, դրան է հետեւելու Լոնդոնում բնակվող կիպրոսցի թուրքերի ցույցը, ինչն էլ մեծացնում է հայ-թուրքական բախումների հավանականությունը։

Տես ➧ էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Այրարատ», «Մոսկվա», «Նաիրի» կինոթատրոնները եւ Երիտասարդական պալատը չեն սեփականաշնորհվելու

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Երեւանի պետական եւ հասարակական արժեք ներկայացնող մոտ տասը շենք մոտ ապագայում պետք է հանվեն պետական փակ բաժնետիրական ընկերությունների (ՊՓԲԸ) կանոնադրական կապիտալի կազմից եւ հատկացվեն ՀՀ Պետական գույքի կառավարման նախարարությանը։ Ինչպես հայտնեց նախարարության Անշարժ գույքի կառավարման բաժնի պետ Վահրամ Մկրտչյանը, այդ քայլի նպատակն է կանխել ապագայում այդ շենքերի հնարավոր օտարումը, քանի որ այդ շենքերի մասնավորեցումը թույլատրված չէ։ Նշված շենքերի թվում են, մասնավորապես, «Այրարատ», «Մոսկվա», «Նաիրի» կինոթատրոնները եւ Երիտասարդական պալատը։

Շղթայական նշանակումներ էներգետիկայի նախարարությունում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ։ «Հայէներգո» ՊՓԲԸ գործադիր տնօրեն Կարեն Կարապետյանը նշանակվել է Հայաստանի էներգետիկայի նախարարի առաջին տեղակալ։ Այդ մասին հաղորդեցին այդ գերատեսչության մամլո կենտրոնում։ Կարապետյանն այդ պաշտոնում փոխարինել է Ռոբերտ Նազարյանին, որը վերջերս նշանակվել է Երեւանի քաղաքապետ։ Իր հերթին, «Հայէներգո» ՊՓԲԸ գործադիր տնօրեն է նշանակվել Լեւոն Եղիազարյանը, որն ավելի վաղ ղեկավարել է էներգետիկայի ինստիտուտը։

Թուրքական մամուլը դժգոհ է Ալիեւից

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքական մամուլը գոհ չէ Ֆրանսիայում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առնչությամբ Ադրբեջանի արձագանքից, որովհետեւ Բաքուն որեւէ պաշտոնական հայտարարություն չի արել։ «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, ադրբեջանցի բարձրաստիճան պաշտոնյաները միայն լրագրողների հարցերին պատասխանելով են անդրադարձել դրան։ Այս կապակցությամբ թուրքական «Հյուրիեթ»-ը մի ասացվածք է մեջ բերում. «Թշնամին տնից է լինում»։ Իսկ մեկ այլ հրապարակում վերնագրված է այսպես. «Բա ձեզ սազե՞ց, պարոն Ալիեւ»։

Գերմանական մարգարինը վտանգավոր է

ԲԵՌԼԻՆ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունվարի 28-ին Բեռլինում գտնվող ԳԴՀ անասնաբուժական ինստիտուտը տարածել է հաղորդագրություն, համաձայն որի գերմանական մարգարինը, ինչպես նաեւ այլ կաթնամթերքներ կարող են վարակված լինել կովերի «կատաղությամբ»։

ՄԱՀ

Վարկը կտրվի

Հայաստանին արտառոց պայմաններ չեն առաջադրվել

Երեկ համատեղ բրիֆինգ էին հրավիրել ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Վարդան Խաչատրյանը եւ Միջազգային արժույթի հիմնադրամի (ՄԱՀ) ներկայացուցիչ Թոմաս Վուլֆը: Լրագրողների հետ հանդիպման նպատակը ՀՀ կառավարության եւ ՄԱՀ պատվիրակության միջեւ հունվարի 16-30-ը կայացած բանակցությունների արդյունքների ներկայացումն էր: Բանակցությունները վարվում էին աղքատության կրճատման եւ տնտեսական աճին նպաստող 90 մլն դոլար արժողությամբ վարկը Հայաստանին տրամադրելու պայմանների շուրջ: Վարդան Խաչատրյանը տեղեկացրեց, որ պատրաստ տեսքի է բերվել 2001-2003 թթ. Հայաստանի տնտեսական քաղաքականության մասին հուշագիրը, որը կստորագրվի մի փոքր ավելի ուշ: Այդ հուշագրում, ըստ նախարարի, վարկի տրամադրման համար որեւէ արտառոց պայման Հայաստանի առջեւ չի դրվել: Բոլոր պայմաններն ընդգրկված են եղել եւ կառավարության գործունեության ծրագրում, եւ 2001 թ. պետբյուջեում եւ այլ փաստաթղթերում: Դրանք հիմնականում հանգում են այն բանին, որ պետք է պահպանվի մակրոտնտեսական կայունություն, արձանագրվի տնտեսական աճ (առնվազն 6 տոկոս), սղաճ եւ այլն:

Թոմաս Վուլֆն իր հերթին նշեց, որ Հայաստանի տնտեսության մեջ դրական փոփոխությունները 2000 թ. երկրորդ կեսին ակնհայտ են: Չնայած տարին լավ չսկսվեց եւ առաջին եռամսյակում հարկաբյուջետային քաղաքականությունը փաստորեն տապալվեց, սակայն հետագայում իրավիճակը շտկվեց: Վերջին եռամսյակում հարկերի գանձումն ավելացավ, խորհրդարանն ընդունեց բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման օրենքը, գները մնացին կայուն, սղաճ համարյա չեղավ: 2001 թ. նախատեսվում է հստակեցնել հարկաբյուջետային քաղաքականությունը, ավելացնել բյուջեի մուտքերը, ընդունել օրենք պաշտոնյաների եկամուտների հայտարարագրման մասին եւ այլն: Այսպիսի գնահատականներ տալուց հետո Թոմաս Վուլֆը հույս հայտնեց, որ առաջիկա 2 շաբաթվա ընթացքում իր ղեկավարած առաքելությունը ՄԱՀ-ի ղեկավարությանը կներկայացնի Հայաստանի կառավարության հետ համաձայնեցված հուշագրի տեքստը, եւ վարկը կհաստատվի:

ՄԱՀ-ի ներկայացուցիչն իր կարծիքը հայտնեց նաեւ Հայաստանի արտաքին պարտքի եւ այն սպասարկելու մեր կարողության մասին: Նրա կարծիքով, այդ պարտքն այժմ ավելի դանդաղ է աճում, քան նախկին տարիներին: Այստեղ էականը ոչ թե գումարի չափն է, որը, Թոմաս Վուլֆի գնահատմամբ փոքր չէր, այլ սպասարկել կարողանալը: Այս առումով հարկային քաղաքականության հաջողությունները եւ արտահանման մոտ 25 տոկոս աճը, նրա համոզմամբ, եւս մեկ վկայություն է, որ Հայաստանն ի վիճակի կլինի սպասարկել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արմեն Սարգսյանն ազատվել է Վատիկանում ՀՀ դեսպանի պաշտոնից

Մ. Նահանգներում լույս տեսնող «Նոր օր» շաբաթաթերթի 2001 թ. հունվարի 13-ի համարում կարդացինք «լավատեղյակ աղբյուրների» հղումով մի լուր՝ Արմեն Սարգսյանին դարձյալ Լոնդոնում ՀՀ դեսպան նշանակելու վերաբերյալ: Մասնավորապես նշված էր, թե նախագահ Քոչարյանը Շառլ Ազնավուրի համերգի համար 2000 թ. դեկտեմբերին Փարիզում եղած ժամանակ այնտեղ է հրավիրել նաեւ Արմեն Սարգսյանին եւ առաջարկել վերստանձնել Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանի պաշտոնը: Ըստ «Նոր օրի», Ա. Սարգսյանը մերժել է նախագահի առաջարկը, ինչի հետեւանքով էլ ամենայն հավանականությամբ, գրում է պարբերականը, նա եւս կկանչվի նաեւ Վատիկանի դեսպանի պաշտոնից: «Նոր օրը» նշում է նաեւ Լոնդոնում մեր նոր դեսպանի հավանական թեկնածուի անունը՝ ԵԱՀԿ Տաշքենդի գրասենյակի աշխատակից Վահրամ Աբաջյան:

Հավաստի աղբյուրներ վկայակոչող սույն հաղորդագրությունը փորձեցինք ճշտել ՀՀ նախագահի եւ ԱԳՆ մամլո ծառայություններում:

Արտգործնախարարության մամլո ծառայությունում զարմանալիորեն ասացին, թե իրենք հարցի վերաբերյալ տեղեկություն չունեն եւ խորհուրդ տվեցին դիմել նախագահի աշխատակազմ, չնայած երկրի դեսպանները փաստորեն ԱԳՆ աշխատակիցներ են:

Ռ. Քոչարյանի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը հարցը պարզաբանեց հետեւյալ կերպ. «Նախագահի մասնավոր զրույցների բովանդակությանը տեղյակ չեմ, բայց նման մի առաջարկ նախագահի կողմից հավանական չեմ համարում»: Պրն Գաբրիելյանը հավաստեց, որ ՀՀ ԱԳՆ-ն Մեծ Բրիտանիայի կառավարությանը ներկայացրել է այդ երկրում մեր դեսպանի թեկնածուի հայտը եւ սպասում է պատասխանի:

Եվ հայս հաստատող պատասխանից հետո միայն կհրապարակվի արդեն նոր դեսպանի անունը: ՀՀ նախագահի մամլո խոսնակից տեղեկացանք նաեւ, որ Արմեն Սարգսյանն օրերս ազատվել է նաեւ Վատիկանում ՀՀ դեսպանի պաշտոնից:

Լ. Գ.

«Հայաստանում կլինեն ռուսական սահմանապահ զորքեր եւ հանգրվան...»

Սկիզբը էջ 1

Սերժ Սարգսյանը մեկ անգամ եւս փաստելով, որ Հայաստանի զինված ուժերը չափազանց մարտունակ են, ասաց. «Այս փաստերը կարող են ապացուցվել կամ հերքվել ռազմական գործողությունների արդյունքով»: Իսկ հնարավո՞ր է, որ Ադրբեջանը փորձի ռազմական ճանապարհով լուծել ԼՂՀ-ի եւ Հայաստանի հետ ունեցած իր խնդիրները. «Ես համոզված եմ՝ Ադրբեջանի բանակը, Ադրբեջանի ռազմական ղեկավարությունը եթե գոնե մեկ օր համոզված լինի, որ Հայաստանից հզոր է, ապա իր խնդիրները կլուծի ոչ թե բանակցությունների միջոցով, այլ ռազմական ճանապարհով: Սրանում կասկած չկա: Եթե Հայաստանը տարածք չի կորցրել, ինչը չի կարելի ասել Ադրբեջանի եւ Վրաստանի պարագայում, ուրեմն շարունակում է ունենալ Հարավային Կովկասում ամենառազմունակ բանակը»:

Ասուլիսի ընթացքում Սերժ Սարգսյանին հարցեր եղան, որոնք չէին վերաբերում կամ մասամբ էին վերաբերում իր ղեկավարած գերատեսչության գործունեությանը: Եվ սա հասկանալի է, քանի որ Սերժ Սարգսյանը վերջին 10 տարիների Հայաստանի ազդեցիկ քաղաքական գործիչներից է:

Ռուսաստանը պարզ լեզվով պաշտոնական Երեւանին հասկացրել է, որ փետրվարի 1-ից կդադարեցնի Հայաստան ռուսական գազի մատակարարումները, եթե հայկական կողմը չվճարի կուտակված պարտքերը: «Ազգ» օրաթերթի՝ «Ձեր կարծիքով նման վերջնագրերով խոսելը համապատասխանո՞ւմ է հայ-ռուսական ռազմավարական հարաբերությունների ոգուն», հարցին ՀՀ պաշտպանության նախարարը պատասխանեց կարճ. «Այսօր ոչինչ չի սպառնում հայ-ռուսական ռազմավարական համագործակցությանը»: Մեկ այլ՝ «ՌԴ նախագահ Պուտինի հայտարարությունները Ադրբեջանի հետ ռազմական ոլորտում համագործակցելու մասին համապատասխանո՞ւմ են Հայաստանի՝ ՌԴ-ի տարածաշրջանում ռազմական գործընկերը լինելուն» հարցին Սերժ Սարգսյանը պատասխանեց. «Այո՛, համապատասխանում են: 2001 թ. Հայաստանի եւ Ռուսաստանի զինված ուժերի համագործակցության պլանով նախատեսված են չորս տասնյակ միջոցառումներ: Սա միայն երկկողմ հարաբերություններում: Մենք Ռուսաստանի հետ համագործակցում ենք բազմակողմ հարաբերություններում՝ ԱՊՀ երկրներ, Հավաքական անվտանգության պայմանագիր եւ այլն: Այսինքն՝ եթե այս ամենը միավորենք, կտեսնենք, որ հայ-ռուսական ռազմական համագործակցությունը զարգանում է չափազանց ինտենսիվորեն»:

Սերժ Սարգսյանը Ռուսաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերգեյ Իվանովի Հայաստան եւ Ադրբեջան վերջին շրջանի այցելությունները բացատրում է Ռուսաստանի՝ ԼՂ հակամարտության խնդրում իր միջնորդության ակտիվացմամբ:

Ռուսական սահմանապահ զորքերի առկայությունը հայ-թուրքական սահմանի ամբողջ երկայնքով եւ Գյումրիում տեղաբաշխված ռուսական 102-րդ ՌԴ ռազմահանգրվանի առկայությունն արդարացվում են նրանով, որ Հայաստանի նկատմամբ թուրքական վտանգ գոյություն ունի: Այժմ, երբ հայ-թուրքական դիվանագիտական շփումների մասին է խոսվում, հայ-թուրքական սահմանը բացելու մասին, Հայաստանը բազմիցս պատրաստակամություն է հայտնել Թուրքիայի հետ ունենալ դիվանագիտական հարաբերություններ, հնարավո՞ր է ռուսական ռազմահանգրվանի եւ սահմանապահ զորքերի անիմաստությունն եւ ավելորդությունը: «Ազգի» հարցին ի պատասխան Ս. Սարգսյանն ասաց. «Ձեր հարցում ներառված է պատասխանը: Այնքան ժամանակ, քանի դեռ մեր տարածաշրջանում Հայաստանի նկատմամբ առկա կլինի թուրքական վտանգը, Հայաստանում տեղակայված կլինի ինչպես ռուսական ռազմական հանգրվանը, այնպես էլ սահմանապահ զորքերը: Եթե այդ վտանգն այլեւս գոյություն չի ունենա, ապա այն ժամանակ կմտածենք»:

Երեք-չորս հարց ուղղվեց ՀՀ պաշտպանության նախարարին այլընտրանքային զինծառայություն մտցնելու մասին: Սա մի առանձին թեմա է, որին առաջիկա համարներում հանգամանորեն կանդրադառնա «Ազգի» մեկ այլ թղթակիցը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ-ՓԱՐԻԶ

Ազգային հարցերում Ռոբերտ Քոչարյանը դրսեւորեց արժանապատիվ կեցվածք

Սկիզբը էջ 1

Իրականությունը հետեւյալն է. Ադրբեջանի տարածքի մի հատվածը բռնազավթված է, Հայաստանի տարածքի ոչ մի կտոր բռնազավթված չէ»:

Կրկին միջամտում է Ռոբերտ Քոչարյանը եւ հիշեցնում. «Սումգայիթն իրականացվեց 1988 թ. փետրվարին»:

Ստրասբուրգում Հայոց ցեղասպանության հարցի շուրջ հարց ուղղվեց Հայաստանի նախագահին այսպիսի ենթատեքստով. ո՞րն է հաջորդ քայլը, Հայաստանը տարածքային պահանջներ ունի՞ Թուրքիայից: «Խոսքը միայն 1915 թ. չի վերաբերում, այն (նկատի ունի Հայոց ցեղասպանությունը- Թ. Հ.) սկսվել է 19-րդ դարի վերջերից: Այն իրականացվել է Թուրքիայի ներսում, եւ այսօր Հայաստանը, որպես պետություն, իմ կարծիքով, իրավական առումով Հայոց ցեղասպանության ճանաչման ընթացքում, նման իրավասություններ չունի: Բայց Ցեղասպանության հետեւանքով տուժածներն իրավունք ունեն փոխհատուցում պահանջելու, եւ դա նրանց գործն է: Տարածքային խնդիրն այլ հարթության է վերաբերում, կապվում է Սեւրի պայմանագրի հետ: Սա արդեն խնդիր է այլ օպերայից, եւ ես չեմ կարծում, թե այսօր անհրաժեշտ է քննարկել», ասաց Հայաստանի նախագահը:

Տհաճ հարցեր ուղղվեցին նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանին, մասնավորապես ադրբեջանցի լրագրողուհու հռետորական հարցը. «Ինչպե՞ս պետք է Հայաստանը մաս կազմի Եվրոպային, երբ զավթել է հարեւան երկրի տարածքի 20 տոկոսը»: «Նախ՝ ոչ 20 տոկոս, եւ ես չեմ ուզում այժմ գնահատականներ տալ համաժողովի առումով: Խոսքն այն մասին է, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը հակամարտության կարգավորման համար առաջարկեց «Ընդհանուր պետության» սկզբունքը: Այն որպես բանակցությունների հիմք ընդունվեց Հայաստանի եւ ԼՂ-ի կողմից, հակամարտող երրորդ կողմը չընդունեց: Եվ եթե Ադրբեջանն ընդուներ առաջարկությունը, ապա այն խնդիրը, որի մասին խոսում եք, ուղղակի գոյություն չէր ունենա», պատասխանեց Հայաստանի նախագահը:

Մեր կարծիքով, «Ընդհանուր պետություն» բանաձեւը, որ այդպես էլ գաղտնի պահվեց լայն հասարակության համար, մոտավորապես պետք է ենթարկվեր հետեւյալ կանոններին. Հայաստանն Ադրբեջանին է վերադարձնում հայկական զինված ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող 5 շրջանները, բացառությամբ Լաչինի եւ Քելբաջարի, ԼՂ-ն «դե ֆակտո» անկախ կարգավիճակով Ադրբեջանի հետ կազմում էր «Ընդհանուր պետություն»:

Ալիեւը «քաշեց» Թուրքիային

Դժվարանում ենք ենթադրել՝ հունվարի 24-ին ժակ Շիրակ-Հեյդար Ալիեւ, ապա հունվարի 26-ին՝ ժակ Շիրակ-Ռոբերտ Քոչարյան-Հեյդար Ալիեւ հանդիպումների ընթացքում արդյոք Ադրբեջանի նախագահն անձամբ Ֆրանսիայի նախագահին բողոքե՞լ է՝ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առնչությամբ: Ամեն դեպքում, հունվարի 26-ին կայացած Շիրակ-Քոչարյան-Ալիեւ մամլո կարճատեւ ասուլիսում Ֆրանսիայի նախագահը տանտիրոջ իրավունքով թույլ չտվեց մեկից ավելի հարց ուղղել:

Հունվարի 23-ին, Բաքվից Փարիզ մեկնելուց առաջ Հ. Ալիեւը՝ պատասխանելով ադրբեջանցի լրագրողների հարցերին, Ֆրանսիայի ԱԺ-ի կողմից Հայոց ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ, մասնավորապես ասել էր. «Ես մտադիր չեմ բողոք հայտնել Շիրակին Ֆրանսիայի խորհրդարանի կողմից այսպես կոչված Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առնչությամբ, քանի որ դա արդեն արել եմ», «Շիրակը դժգոհ է խորհրդարանի որոշումից եւ հավանաբար իր կողմից համապատասխան քայլեր կձեռնարկի»:

Անդրադառնալով ի նշան Թուրքիայի հետ համերաշխության Ֆրանսիայի նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու Ադրբեջանի պատրաստակամության մասին հարցին՝ Ալիեւը նշել էր, թե միամտություն է ակնկալել, որ Ադրբեջանի գործողություններն ինչ-որ ազդեցություն կունենան Ֆրանսիայի նման հզոր պետության վրա: Բաքվում Ֆրանսիայի դեսպանատունը փակելու Ադրբեջանի որոշ քաղաքական ուժերի պահանջի առումով Ալիեւն ասել է, որ դա անլուրջ է. «Այնպիսի մի հզոր երկիր, ինչպիսին Թուրքիան է, առանց այդ էլ անում է հնարավորը» Ադրբեջանն իր չափերով եւ հնարավորություններով հավասար է Թուրքիայի միայն մեկ վիլայեթին: Չպետք է ավելի կաթոլիկ լինել, քան Հռոմի պապը»:

Ամենաուշագրավը ժ. Շիրակին ուղղած Հ. Ալիեւի խոսքն էր հունվարի 26-ին՝ Շիրակ-Քոչարյան-Ալիեւ համատեղ մամլո ասուլիսում. «Պարոն Շիրակ, ես եւս մեկ անգամ ուզում եմ հայտարարել, որ Ադրբեջանը Ֆրանսիայի հետ ակտիվորեն կհամագործակցի բոլոր բնագավառներում: Պարոն Շիրակ, եւս մեկ անգամ ուզում եմ Ձեզ ողջունել այսօրվա չափազանց հետաքրքիր զրույցի համար: Այսօր ինձ համար չափազանց հետաքրքիր օր էր: Շնորհակալ եմ՝ ինձ պաշտոնական այցով Ֆրանսիա հրավիրելու համար»:

Հոլոքոստի օրը հիշատակվեց նաեւ հայերի ցեղասպանությունը

Սկիզբը էջ 1

Բայց որ Լորդերի պալատի փոխխոսնակ բարոնուհի Քերոլայն Քոքսը մեծապես նպաստել է Հոլոքոստի հիշատակի օրվա միջոցառումներին հայերի մասնակցությանը, կասարելով իր դերը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման առնչությամբ, անժխտելի է: Այս առումով հատկանշական է եղել Լորդերի պալատում նրա հունվարի 25-ի ելույթը հարցադրումն առավել եւս. «Ոչ մի կերպ չեմ հասկանում, թե հայերին ինչու չհրավիրել Հոլոքոստի հիշատակմանը»:

Բարոնուհի Քոքսի ելույթից հետո հայերին հրավիրում են: Ի դեպ, Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերն ու վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթն էլ համապատասխանաբար Ֆրանսիայի նախագահ ժակ Շիրակի եւ վարչապետ Լիոնել ժոսպենի ուշադրությունն էին հրավիրել Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչելու օրինագծի վրա՝ պահանջելով դա չվավերացնել: Հունվարի 29-ին «Միլիեթի» քաղաքական մեկնաբան Հիքմեթ Բիլան թուրքական պետհեռուստատեսության ուղիղ եթերում անդրադարձավ Սեզերի եւ Էջեւիթի նամակներին: Ըստ երեւույթին նա հասկացել է նամակների անպատասխան մնալու իմաստը, որ ասաց. «Եթե ժակ Շիրակը Հայոց ցեղասպանության օրինագիծը չվավերացնելու մտադրություն ունենար, ապա նա, ինչպես նաեւ Ֆրանսիայի վարչապետը Սեզերին եւ Էջեւիթին պատասխանելուց չէին խուսափի»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / հեռ. 562941, 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Միջազգային

Հնդկաստանի երկրաշարժի զոհերի թիվը 30000-ից ավելի է

Ճապոնացիները շուտով կկարողանան կանխատեսել ցնցումները

«Սա Հնդկաստանի վատթարագույն երկրաշարժն է 1947 թ. մեր անկախացումից ի վեր», հայտարարել է երկրի վարչապետ Աթալ Բեհարի Վաջփային հունվարի 26-ի երկրաշարժի առնչությամբ: Այդ օրը Հնդկաստանի հյուսիս-արեւմուտքում գտնվող եւ Պակիստանին սահմանակից Գուջարաթի նահանգում տեղի ունեցավ, ըստ Ռիխտերի սանդղակի, 7,5 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժ: Կիրակի երեկոյան զոհերի մոտավոր թիվը 30 հազար էր: Զոհվածների որոնումները շարունակվում են: Ցնցումներ զգացվել են նաեւ Պակիստանում եւ Նեպալում, բայց տուժել է գլխավորապես Գուջարաթի նահանգի Քուչի շրջանի կենտրոնավայր Բհուջ քաղաքը: Կիրակի օրը կրկին զգացվեցին ցնցումներ, որոնցից ամենաուժեղը 5,9 բալանոց էր: Նահանգի գլխավոր նախարար Կեշուբայ Պատելը բնակչությանը խնդրեց ապահովության նկատառումներով միառժամանակ հեռանալ շենքերից: «Լիբերասիոն» թերթի տվյալներով, նահանգում առկա է համաճարակի վտանգ, սննդի եւ դեղորայքի պակաս է զգացվում: Ջրի, էլեկտրականության մատակարարումը եւ հաղորդակցությունները դեռ չեն վերականգնվել:

Աշխարհի բազմաթիվ երկրներից փրկարարների խմբեր են մեկնել Հնդկաստան եւ աղետյալ գոտում օգնում են հնդիկ զինվորներին ու կամավորներին: Սակայն վերապրողներին գտնելու հույսերը ժամ առ ժամ նվազում են: Հնդկաստանը 1,5 մլրդ դոլարի օգնություն է խնդրել Համաշխարհային բանկից եւ Զարգացման ասիական բանկից: ՄԱԿ-ը եւ Եվրահանձնաժողովն արդեն 3 մլն եվրո են հատկացրել փրկարարական աշխատանքներին: Հարեւան Չինաստանն ուղարկել է 5 մլն յուանի (602 հազար դոլարի) հանդերձանք եւ սեյսմագետներ է գործուղել: Նույնիսկ Հնդկաստանի թշնամի Պակիստանն առաջիններից էր, որ պաշտոնապես ցավակցություն հայտնեց եւ նյութական ու բժշկական օգնություն ուղարկեց:

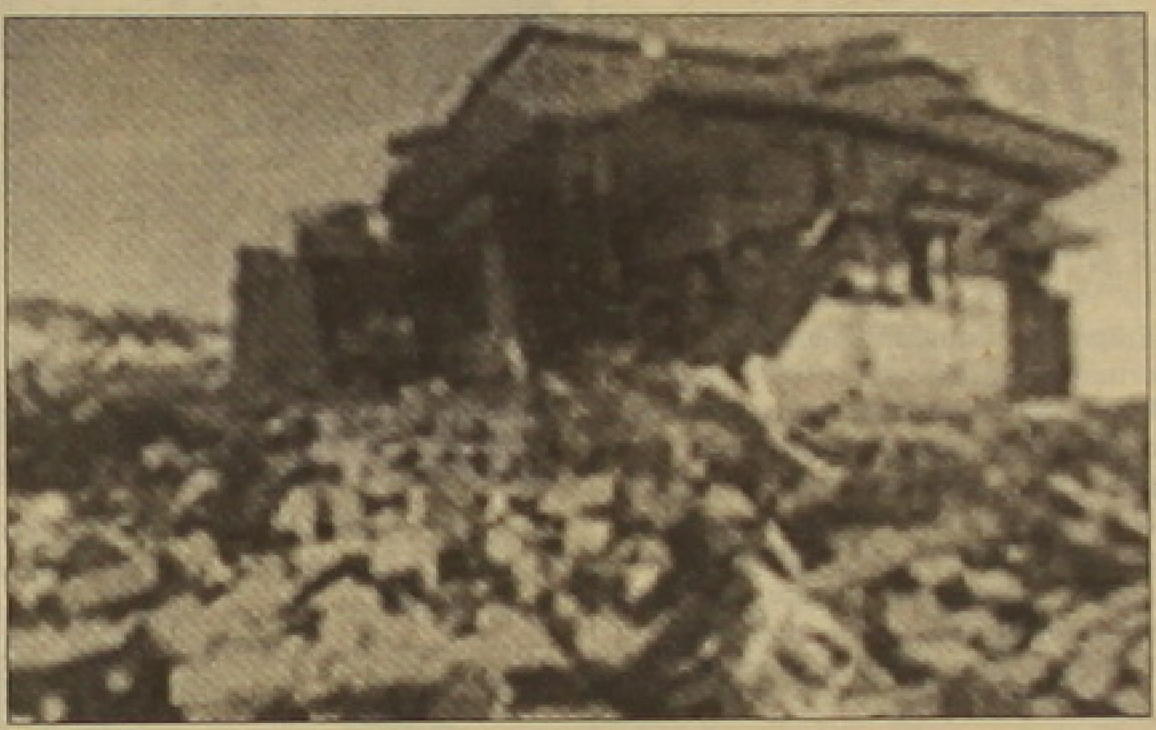

Ցավալի զուգադիպությամբ վերջին կես դարում Հնդկաստանի ամենաուժեղ երկրաշարժը տեղի ունեցավ երկրի ազգային տոնի օրը (1949 թ. հունվարի 26-ը Հանրապետության հռչակման օրն է): «Ֆիգարո» թերթը հիշեցնում է, որ նախորդ ուժեղ երկրաշարժը տեղի էր ունեցել 1950 թ. օգոստոսի 15-ին՝ Անկախության տոնի օրը (երկիրն անկախ էր հռչակվել 1947 թ.): Ըստ հնդկական աղբյուրների, Գուջարաթի երկրաշարժի զոհերի թիվը կարող է անցնել 30 հազարը:

Հետաքրքիր է, որ փլուզվել են բազմաթիվ նոր շենքեր, բայց անխաթար են մնացել որոշ հին կառույցներ: Խոսքը մասնավորապես Ահմադաբադ քաղաքի Սիդի Բաշիր մզկիթի երկու «ճոճվող մինարեթների» (15-րդ դար) մասին է: Ի դեպ, «ճոճվող սյուներ» պահպանվել են նաեւ հայկական միջնադարյան որոշ հուշարձանների տարածքներում:

Գուջարաթի երկրաշարժից հետո ճապոնացի սեյսմագետները հայտարարեցին, թե մոտ ժամանակներս իրենք կկարողանան ստույգ կանխատեսել ստորգետնյա ցնցումները: 1995 թ. Կոբե քաղաքում եւ շրջակայքում 6000 մարդու մահվան պատճառ դարձած 7,2 բալանոց երկրաշարժը ճապոնացիներին ստիպել էր արագացնել որոնումները սեյսմագիտության ասպարեզում: Վերջին տարիներին Ճապոնիայի կառավարությունը հնգապատիկ ավելացրել է այդ նպատակին հատկացվող միջոցները: Երկրագնդի առավել սեյսմաակտիվ գոտիներից մեկում գտնվող Ճապոնիայում տարեկան մոտ 1000 ստորգետնյա ցնցում է արձանագրվում: Տոկիոյի համալսարանի երկրաշարժագիտական ինստիտուտի տնօրեն Նաոշի Հիրաթան ասում է, որ 10-15 տարի հետո Ճապոնիան կունենա սեյսմիկ ակտիվության չափման գերճշգրիտ սարքեր: Ցնցումների ենթակա գոտիներում գերհզոր համակարգիչների մարտկոցներին միացված զոնդերի տեղադրումն արդեն իսկ թույլ է տալիս բավական մեծ ճշգրտությամբ կանխատեսել Տոկիոյից ոչ հեռու գտնվող Ֆուձիյամա սրբազան լեռան ցնցումները: Անցյալ տարվա աշնանից լեռը ցնցվել է 133 անգամ:

Պ. Ք.

Իրան. Ավարտվեց շղթայական ահաբեկումների դատավարությունը

1998 թ. հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին Իրանում կատարվեցին շղթայական, ճշգրտությամբ կազմակերպված ահաբեկումներ, որոնց զոհ դարձան գրողներ ու այլախոհ մտավորականներ, այդ թվում ազգային կողմնորոշմամբ «Մելաթ» («Ազգ») կուսակցության ղեկավարն ու նրա կինը, որը նույնպես հասարակական-քաղաքական գործիչ էր:

Ահաբեկչություններն Իրանի հասարակության լայն, առավելապես քաղաքական ու մտավոր շրջանակներում բողոքի ու զայրույթի բուռն ալիք բարձրացրին՝ իշխանություններից պահանջելով բացահայտել եւ ըստ արժանվույն պատժել ոճրագործներին: Ահաբեկումները դատապարտեցին երկրի առաջին դեմք այաթոլլա Ալի Խամենեին, օրենսդիր, գործադիր եւ դատական իշխանությունների ղեկավարները: Սակայն, եթե պահպանողականները պնդում էին, որ ահաբեկումները կազմակերպել են ընդդեմ Իրանի իսլամական վարչակարգի արտաքին կամ արտերկրում գտնվող թշնամիները, ապա բարենորոգիչները շեշտում էին, թե դրանք ուղղված են նախագահ Խաթամիի դիրքերի թուլացմանը, նրա ծրագրերի տապալմանը եւ անուղղակի վայելում են պահպանողականների աջակցությունը:

Խնդրո առարկա ահաբեկումների արձագանքը խիստ մեծ էր նաեւ միջազգային ԶԼՄ-ներում ու տարբեր ատյաններում:

Ահաբեկումների հետեւանքով հասարակության մեջ ստեղծված ահ ու սարսափի մթնոլորտին վերջ դնելու նպատակով, նախագահ Խաթամիի կարգադրությամբ, ձեւավորվեց հատուկ կոմիտե, որի անդամները հիմնականում վերջինիս կողմնակիցներն էին: Հատուկ կոմիտեի ջանքերով կարճ ժամանակում ոճրագործները բացահայտվեցին. նրանք տեղեկատվության (անվտանգության) նախարարության աշխատակիցներ էին, սակայն որեւէ բացատրություն հասարակությանը չներկայացվեց կոմիտեի աշխատանքների մասին: Այս առնչությամբ կալանավորվեցին նշյալ նախարարության շուրջ 20 աշխատակիցներ, գործը հանձնվեց զինվորական տրիբունալին: 1999 թ. գլխավոր մեղադրյալը՝ ահաբեկումների կազմակերպիչ Սաիդ Էսլամին, կալանավայրում ինքնասպանություն գործեց:

Ահաբեկումներն ու դրանց լիակատար բացահայտման հարցն առ այսօր այդ երկրի հասարակության եւ մամուլի ուշադրության կենտրոնում է, առավելապես տիրող էր այն տեսակետը, որ կալանավորվածները զուտ հրամաններ կատարողներ են, եւ անհրաժեշտ է բացահայտել հրաման արձակողներին: Նման պայմաններում, շուրջ մեկ ամիս առաջ, Թեհրանի զինվորական տրիբունալը դռնփակ նիստերով սկսեց դատավարությունը, որին մասնակցելուց հրաժարվեցին զոհվածների հարազատներն ու նրանց դատապաշտպանները: Վերջիններս գործի մեջ առկա բազմաթիվ թերությունների պատճառաբանությամբ դատարանն ապօրինի համարեցին: Այսուհանդերձ, ավելի քան 15 նիստերի ընթացքում, որոնց մասին որեւէ մանրամասնություն չհաղորդվեց, գործը քննարկվեց եւ, ի վերջո, հունվարի 27-ին դատավոր Մոհամեդ Ռեզա Աղիղին հրապարակեց 18 մեղադրյալների դատավճիռները: Ընդ որում 3-ն արդարացվել են, երկուսը մահապատժի, մեկը կրկնակի մահապատժի են դատապարտվել, երկուսը՝ քառակի, մեկը՝ կրկնակի ցմահ բանտարկության, մնացածները՝ 2,5–10 տարի ազատազրկման: Վճիռները բեկանելի են, դատապարտյալները կարող են բողոքարկել գերագույն դատարան: Ի դեպ, առ այսօր մեղադրյալներին եւ դատապարտյալներին ոչ հեռուստատեսությամբ են ցուցադրել եւ ոչ էլ լուսանկարները տպագրել մամուլում, անգամ ինքնասպանություն գործած Էսլամիինը:

Դատավարությանը եւ գործի ընթացքին ի սկզբանե դեմ էին բարենորոգիչները: «Իսլամական ընկերակցություն ճակատի» ղեկավար, խորհրդարանի փոխնախագահ Մոհամեդ Ռեզա Խաթամին (նախագահի եղբայրը), որը դատավարության ավարտի նախօրեին, անդրադառնալով շղթայական ահաբեկումների գործին, նշել էր, որ հիշյալ կազմակերպության խմբակցությունը խորհրդարանում (ամենամեծն է) հետամուտ է լինելու գործի ուսումնասիրությանը, թեեւ խիստ վտանգավոր գործ է: Իսկ դատավճիռների հրապարակման կապակցությամբ «Իսլամական ընկերակցություն ճակատը» հանդես է եկել հայտարարությամբ, որտեղ առաջ են քաշվել բազմաթիվ հարցականներ եւ ընդգծվել, որ քանի դեռ հիշյալ հարցերին պատասխան չի տրվել, գործը բաց է մնալու:

Է. Բ.

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

«Առանց Ռուսաստանի Կովկասում խաղաղություն չի լինի»

Վստահեցնում է Գենադի Զյուգանովը

Հեյդար Ալիեւը Եվրոպայի խորհրդի իր ելույթներում առիթը բաց չէր թողնում հաճոյանալու Ռուսաստանին: Այսպես, երբ ուկրաինացի լրագրողը Ադրբեջանի նախագահին հարց ուղղեց՝ կապված ՎՈՒՈՒԱՄ (Վրաստան, Ուկրաինա, Ուզբեկստան, Ադրբեջան, Մոլդովա) պետությունների միջեւ ազատ առեւտրի գոտի ստեղծելու մասին, պրն Ալիեւը պատասխանեց. «Ազատ առեւտրի գոտի ստեղծելու շուրջ մենք ջանում ենք համաձայնագիր ստորագրել ոչ թե ՎՈՒՈՒԱՄ-ի տարածքում, այլ ԱՊՀ-ի: Բայց դա Ադրբեջանից չէ կախված, հարցը պետք է ուղղել Ռուսաստանին»:

Նախագահ Պուտինի այցելությունն Ադրբեջան իրոք մեծ հույսեր է արթնացրել հարեւան երկրում: Հատկապես «չոք յախշի» արտահայտությունը, էլ չենք խոսում Պուտինի եւ Ալիեւի համբուրվելու (երկկողմ) մասին, ԼՂ հակամարտության կարգավորման առումով ոգեւորել է ադրբեջանցիներին: Նույնիսկ արտգործնախարար Վ. Գուլիեւին, որի կարծիքով ցանկացած մեկը գիտի՝ առանց Ռուսաստանի ԼՂ հարցը չի լուծվի:

Ստրասբուրգում զրուցում եմ «ցանկացած մեկի»՝ ՌԴ Կոմկուսի առաջնորդ Գենադի Զյուգանովի հետ. «Եվրոպան ունի առավել բարդ ու վտանգավոր երկու տարածաշրջան՝ Բալկաններ եւ Կովկաս: Առանց Ռուսաստանի Կովկասում եւ Բալկաններում երբեք հանդարտություն եւ խաղաղություն չի լինի: Հարավային Կովկասի դեպքում, ես կարծում եմ, Կրեմլը պետք է ավելի եռանդուն դարձնի Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի հետ հարաբերությունները»:

– Պրն Զյուգանով, հնարավոր համարո՞ւմ եք Մոսկվա-Բաքու հարաբերությունների բարելավումը Մոսկվա-Երեւան բարեկամության, գործընկերության հաշվին:

– Ռուսաստան-Հայաստան լավ, բարիդրացիական հարաբերությունները զարգանում են բոլոր ուղղություններով: Մոսկվան միշտ լավ հարաբերություններ է պաշտպանում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հետ: Այն, ինչի մասին հարցնում եք, պետք է դիտել իրադարձությունների ենթատեքստում:

Թ. Հ.

Վաֆա Գուլուզադե. «Ռուսաստանի միջնորդության գինը հայտնի է, եւ ժողովուրդը պետք է իրազեկ լինի»

ԲԱՔՈՒ, 29 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ճշմարտությունը ուժի կողմն է», հայտարարել է անկախ քաղաքագետ Վաֆա Գուլուզադեն «Հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ նոր քաղաքական դաշտում» թեմայով «կլոր սեղանի» նիստում, որը կազմակերպել էին ԱԺՃԿ «դասականները»: Նրա կարծիքով, աբխազական եւ ղարաբաղյան հակամարտությունները ընդհանուր արմատներ ունեն եւ Կովկասում դիրքերը վերականգնելու Ռուսաստանի փորձերի արդյունք են, դրանց լուծման բանալին Մոսկվայի ձեռքում է: Տարածաշրջանում իրադրության կայունացման համար Ադրբեջանը պետք է կատարի Ռուսաստանի պահանջները, սակայն այդ դեպքում անկախության մասին խոսելու հարկ չի լինի:

Քաղաքագետի կարծիքով, քանի որ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ վերջին առաջարկները Ադրբեջանի օգտին չեն, հանրապետությունը չպետք է ստորագրի փաստաթղթեր, որոնք հակասում են իր շահերին: Էմ Փի Էյ գործակալության տեղեկատվության համաձայն, ՌԴ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերգեյ Իվանովի վերջերս Բաքու կատարած այցի կապակցությամբ Վ. Գուլուզադեն նշել է, որ «Մոսկվան միջնորդության մասին որոշում կընդունի Ադրբեջանում ռուսական զորքերի տեղաբաշխմանը, սահմանների համատեղ պահպանությանը, միասնական ՀՕՊ համակարգի ստեղծմանը պաշտոնական Բաքվի համաձայնությունն ստանալուց հետո: Խոշոր պետությունները, այդ թվում նաեւ ՌԴ-ն, շահագրգռված են միջնորդական առաքելությամբ, սակայն Ռուսաստանի միջնորդության գինը հայտնի է, եւ այդ մասին պետք է իրազեկված լինի ժողովուրդը: Եթե Ադրբեջանը, ընդգծել է Գուլուզադեն, հանձնի հողերը, Ղարաբաղյան խնդիրը երբեք չի լուծվի: Հայ ազգայնականների թիկունքին կանգնած Ռուսաստանի շահերը դրանով չեն սպառվում: Հաջորդը հերթում կլինեն Նախիջեւանը, Լաչինը, Քելբաջարը: Հայաստանը, Գուլուզադեի կարծիքով, Ադրբեջանի թշնամին չէ, այլ Մոսկվայի գաղափարների իրականացնողը»: Այն պայմաններում, երբ հակամարտության կարգավորման առաջարկները հակասում են Ադրբեջանի շահերին, երկիրը պետք է ամրացնի իրեն ներսից, հուսադրում է այն, որ վերջին ժամանակներս ուժեղացել է Արեւմուտքի հետաքրքրությունը տարածաշրջանի նկատմամբ: Այսպես, նշել է Գուլուզադեն, այսօր հանրապետությունն իրեն գործընկեր կարող է համարել ԱՄՆ-ին: «Իր շահերի պահպանման պայմանի դեպքում, Ադրբեջանը կարող է համագործակցել եւ Ռուսաստանի հետ», եզրափակել է նախկին պետխորհրդականը:

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Ավարտվեցին Թաբայի բանակցությունները

Եգիպտական Թաբա հանգստավայրում հունվարի 27-ին ավարտվեցին մեկ շաբաթ տեւած պաղեստինա-իսրայելական հերթական բանակցությունները, որոնք նպատակաուղղված էին հասնելու վերջնական կարգավորման սկզբունքների հռչակագրի մինչեւ Իսրայելի վարչապետական ընտրությունների օրը՝ փետրվարի 6-ը: Սակայն նպատակը չիրականացավ՝ այդ բանակցությունները «մարաթոնային» բնութագրելով հանդերձ: Բանակցողները հանդես եկան եզրափակիչ հայտարարությամբ, որտեղ շեշտվում է, թե երկու կողմերը «աննախադեպ մոտեցել են համաձայնության հասնելուն»: Նշվել է նաեւ, որ ժամանակի սղության պատճառով չեն հարթվել բոլոր խնդիրները, ուստիեւ կողմերը «խոստանում են կրճատել ճեղքվածքները իսրայելական ընտրություններից հետո»: Ահա այս եւ այլ անորոշ մտքեր է պարունակում Թաբայի հայտարարությունը:

Ի սկզբանե ակնհայտ էր, որ վարչապետի պաշտոնակատար Էհուդ Բարաքը ծառայեցնելու է Թաբայի բանակցությունները ընտրապայքարին ընդդեմ իր մրցակից, «Լիկուդի» ղեկավար Արիել Շարոնի, որը հայտնի է իր ծայրահեղ ագրեսիվությամբ պաղեստինցիների հանդեպ: Արդ, պատահական չէր, որ հենց պաղեստինյան առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը նախաձեռնեց Թաբայի երկխոսությունը: Բանն այն է, որ պաղեստինցիների համար Բարաքն ու Շարոնը վատ եւ ավելի վատ այլընտրանքներ են: Այնուամենայնիվ, հետագա օրերը ցույց են տալու, թե Բարաքը որքանով կարող է շահարկել նշյալ բանակցությունների «դրական» արդյունքներն իր նախընտրական պայքարում:

Ա. Մ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հուշագրությունն ընդդեմ ռեւիզիոնիզմի

Հայոց անասելի ցեղասպանության մասին գրված պատմական ուսումնասիրությունների շարքում կարեւոր նշանակություն ունեն նաեւ եղեռնը վերապրած մեր հայրենակիցների հիշողությունները: Այդ պատճառով էլ 1970-ականներից սկսած առավել մեծ ուշադրություն է դարձվում տեսալսողական երիզների վրա վերապրողների խոսքը հետեւողականորեն գրանցելը եւ ականատեսի նրանց հիշողությունները հրատարակելը: Հայրենիքում այս առումով իր շնորհակալ գործն է կատարում ԳԱԱ-ի Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտն ու նրա աշխատակիցներից անհատնում համբերության ու նվիրվածության տեր, բանասիրական գիտությունների դոկտոր Վերժինե Սվազլյանը, իսկ Մ. Նահանգներում՝ Քեմբրիջի «Զորյան ինստիտուտը», Ուոթերթաունի «Հայկական գրադարանն ու թանգարանը», Լոս Անջելեսի «Կալիֆոռնիա համալսարանի» հայագիտական ամբիոնը, Կալիֆոռնիայի «Հայկական ֆիլմերի հիմնարկը» եւ այլն:

Այս առնչությամբ հատուկ ուշադրության է արժանի անցյալ տարվա վերջերին Լոս Անջելեսում հրատարակված Տեր Ներսես ավագ քահանա Պապայանի «Էջեր իմ օրագրից» գրքի անգլերեն թարգմանությունը, որն այժմ մեր սեղանին է:

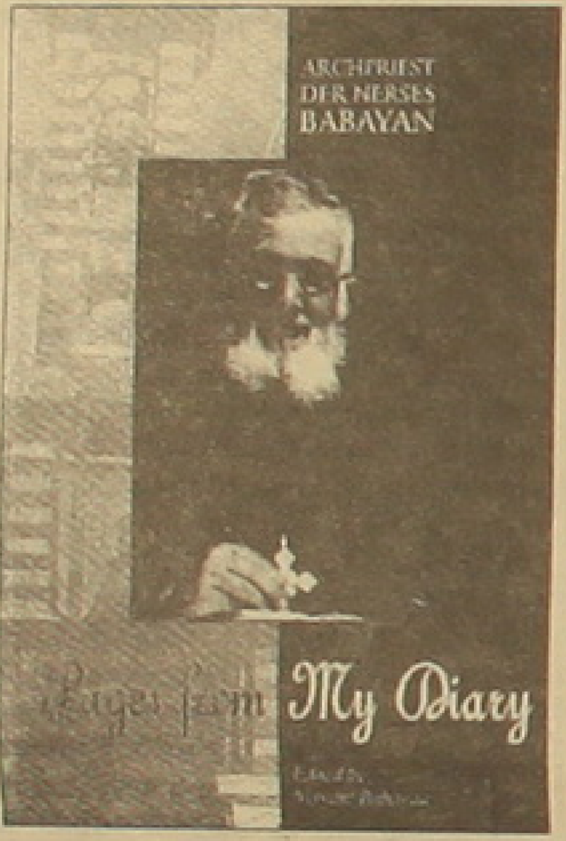

Հայր Ներսես Պապայանը ծնվել է Այնթապում 1887-ին: Ուսումն ստացել է նախ Տարսոնի Սբ. Պողոս քոլեջում եւ ապա Երուսաղեմի հայկական վանքում: 1910-ին նշանակվել է Այնթապից մոտ 40 մղոն հեռու գտնվող Ջիբին գյուղաքաղաքի հայկական դպրոցի տնօրեն: 1913-ին ձեռնադրվել է քահանա: «Արահետներու հետքերով» իր գրքում, որի անգլերեն թարգմանությունն է «Էջեր իմ օրագրից», հեղինակը նկարագրում է մեր պատմության ամենաողբերգական ժամանակաշրջանի կարեւոր իրադարձությունները՝ սկսած 1915 թվի մայիսի 16-ից, երբ իրեն ձերբակալում են ու բանտարկում՝ ցույց տալով դատարկ մի «մեղադրագիր», որի տակ Մուխթարը (քաղաքային վարչության պետ) ստորագրել եւ կնքել էր: «Տեսնում ես, ինչ ուզում ենք, կարող ենք լրացնել այստեղ, եւ դու մահվան կդատապարտվես», ասում են՝ պահանջելով տասը ոսկեդրամ ազատ արձակելու դիմաց: Մեղադրանքների թվում նշում են բրիտանացիների հետ համագործակցելը, Օսմանյան կառավարությունը տապալելու նպատակով զենք կուտակելը եւ բազմաթիվ այլ անօրինական գործողություններ: Սակայն կաշառքն ստանալուց հետո նրան աքսորում են մեկ ուրիշ քաղաք եւ բանտարկում: 1915-ի օգոստոսին, իր ընտանիքի եւ մի խումբ ուրիշ հայերի հետ տեղահանվում է դեպի Հալեպ, ապա Դամասկոս եւ վերջում՝ Հարավային Սիրիայի անապատները, որտեղից քշվում են դեպի Կերեք քաղաքը՝ Հորդանանից 40 մղոն հեռու:

Այնթապցիները տեղահանվել են հիմնականում երեք ուղղություններով. դեպի Դեր Զոր, դեպի Համա, Հոմս եւ Սելիմիյե, դեպի Ջեբել Դրուզ: Պապայանն իր ընտանիքով հասել է այս վերջին վայրը, որտեղ շատ քչերին է հաջողվել փրկվել: Սովը, թերսնուցումը, տիֆը եւ այլ հիվանդություններ խլել են շատերի կյանքը: Այդ շրջանի պատասխանատու Հասան Ամջայի հաշվարկներով այդ տարածաշրջանի միայն մի ճամբարում 500 հոգուց 417-ը մահացել են ժամանումից անմիջապես հետո: Վերապրողների թվում է եղել հայր Ներսեսը, եւ նրա հուշագրությունը կարեւոր է երեք հիմնական պատճառներով.

ա) Աստծուց մոռացված այդ վայրերի մասին ոչ ոք չի գրել,

բ) Նրա հիշողություններն օրագրություններ են՝ գրված անմիջական իրադարձությունների տպավորությունների ներքո եւ ոչ թե տարիներ անց՝ հեռացված հայացքով, որի դեպքում անճշտությունները բացառված չեն,

գ) որովհետեւ նա եղել է ոչ միայն ականատեսն այդ բոլորի, այլեւ ոգեշնչողն ու հուսադրողն այդ վայրում գտնվողների:

Գիրքը հրատարակվել է «Ապրիլ» հրատարակչատանը (ԱՄՆ)՝ Արիս Սեւակի թարգմանությամբ եւ հեղինակի որդու՝ հայտնի կրթական-հասարակական գործիչ, ՀԲԸՄ-ի երիտասարդաց ասոցիացիայի հիմնադիր եւ Թեքեյան մշակութային միության գործադիր կոմիտեի անդամ Երվանդ Պապայանի խմբագրությամբ: Վերջինս, ծնված Այնթապում 1913 թ., աշխատակցել է «Արարատ», «Զարթոնք», «Նոր օր», «Արեւ», «Նոր կյանք», «Միություն», «Պայքար» եւ «Մասիս» հայկական թերթերին: 1971-1978 թթ. հրատարակել է «Նոր Այնթապ» եռամսյա հանդեսը, ունի հրատարակված գրքեր: Արժանացել է Սբ. Սահակ-Մեսրոպ պատվո շքանշանին, Լիբանանի կրթության նախարարության երախտիքի շքանշանին, ինչպես նաեւ մի շարք այլ պատվոգրերի՝ ՀԲԸՄ-ի, Թեքեյան մշակութային միության, Այնթապցիների հայրենակցական միության, Հալեպի կիլիկյան դպրոցի եւ այլ հաստատությունների կողմից:

Տարագրության նկարագրությունից հետո գրքի երկրորդ մասում հեղինակը պատմում է Պորտ Սաիդում (Եգիպտոս) հյուրընկալված վերապրողների մասին: Իսկ երրորդ մասում՝ Այնթապի հերոսական ինքնապաշտպանության մասին: Վերջում նա պատմում է այնթապցիների Հալեպ գաղթի մասին՝ Կիլիկիայից ֆրանսիական բանակի դուրսբերման հետեւանքով: Ըստ նրա վկայության, 1919 թ., երբ Այնթապ է վերադառնում սրտի անհուն կսկիծով, պարզում է, որ 110-120 հոգիանոց ամբողջ գերդաստանից ողջ են մնացել ընդամենը 11-ը:

Ինչպես Սարգիս Գարայանն է գրում գրքի առաջաբանում, «Պապայանի հիշողությունները... կարեւոր փաստաթուղթ են պայքարելու Ջասթին Մկքարթիի, Սթենֆորդ Շոուի եւ Նորման Իցկովիցի նման ցեղասպանությունը ժխտող ռեւիզիոնիստական պատմաբանների դեմ»:

Հ. Ծ.

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի համերգը՝ մենակատար, երիտասարդ ջութակահար Մարտին Յավրյանի հետ

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահն ամեն ուրբաթ հյուրընկալում է դասական երաժշտության սիրահարներին: Այսօր մեզանում բավական տարածված կարծիքը, թե հասարակության մեջ նկատելի անտարբերություն կա արվեստի նկատմամբ, հերքում է ձմռան այս ցուրտ երեկոներին «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահում հավաքված բազմության չնվազող հետաքրքրությունը դասական երաժշտության նկատմամբ: Ուրախությամբ նկատենք ի հակադրություն երաժշտական շուկան նվաճած ցածրորակ «արտադրանքին» (որ, ինչ խոսք, մասսայական ճաշակն է բավարարում), մեր երաժշտասրահներում այսօր էլ հնչում են աշխարհահռչակ կոմպոզիտորների լավագույն ստեղծագործությունները, իսկ ամենից ուրախալին, որ նրանք հնչում են շնորհաշատ, տաղանդավոր երիտասարդների փայլուն կատարումներով: Դրա վկայությունը հունվարի 26-ին Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի (հովանավոր՝ ՀԲԸՄ) հերթական համերգն էր, ծրագրում՝ Յոհաննես Բրամսի «Կոնցերտ ջութակի եւ նվագախմբի համար», Լյուդվիգ վան Բեթհովենի «Սիմֆոնիա թիվ 5»:

Նվագախումբը գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էդվարդ Թոփչյանի գլխավորությամբ XIX դ. գերմանացի դասական կոմպոզիտորների գործերը ներկայացրեց կատարողական բարձր մակարդակով՝ հոգեկան վայելքի պահեր պարգեւելով հանդիսականին, որոնց մեջ նկատելիորեն շատ էին երիտասարդները, կային նաեւ օտարազգի երաժշտասերներ:

Առանձնակի ուշադրություն եւ ոգեւորություն առաջացրեց երիտասարդ մենակատար Մարտին Յավրյանի ջութակի կատարումը: Ընդամենը 19-ամյա, դեռեւս ուսանող Մարտին Յավրյանն ավարտել է Սայաթ-Նովայի եւ Չայկովսկու անվ. երաժշտական դպրոցները, իսկ ներկայումս սովորում է Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի 2-րդ կուրսում: Անկասկած, բնատուր տաղանդի, երաժշտության ընկալման հասունության շնորհիվ երիտասարդ ջութակահարը կարողացավ նման բարձրարվեստ կատարողականությամբ մեկնաբանել Յո. Բրամսի դժվարագույն, փիլիսոփայական խորքայնությամբ բնորոշ կոնցերտը: Մարտին Յավրյանի կատարումն արժանացավ ջերմ ընդունելության. դահլիճի ծափահարությունները երկար ժամանակ չէին դադարում՝ դրվատանքի, ոգեւորիչ արտահայտությունների ուղեկցությամբ: «Նա ընդամենը 2-րդ կուրսի ուսանող է, եւ դեռեւս նոր-նոր պիտի տիրապետի կատարողական արվեստին: Մինչդեռ այսօրվա համերգը երաժշտի՝ կատարողական տեխնիկային տիրապետելու, նրա հասունության վկայությունն է: Ամեն երաժիշտ չէ, որ կկարողանա Բրամսի աշխարհը փոխանցել կատարողական նման մակարդակով: Համարձակությունը դեռ բավական չէ, ակնհայտ է երիտասարդ ջութակահարի աստվածատուր տաղանդը: Շատ հարմոնիկ էր նրա կատարումը նվագախմբի հետ: Ջութակը շատ սիրուն էր «երգում»: Մեր հարստությունը նման երիտասարդներն են: Եվ եթե չգնահատենք, չներկայացնենք ըստ արժանվույն, չպահպանենք նրանց, շատ բան կկորցնենք», նման կարծիքի էր կոնսերվատորիայի դասախոս Սիլվա Աբրահամյանը:

Մարտին Յավրյանը հանդես է եկել Կիպրոսում, Եգիպտոսում, Լիբանանում, Գերմանիայում, Շվեյցարիայում: Նա ելույթներ է ունեցել Երեւանի օպերային թատրոնի կամերային խմբի, Երեւանի սիմֆոնիկ, Ռայնլանդ Պֆալցի ֆիլհարմոնիկ, Հայաստանի ազգային կամերային նվագախմբերի հետ: 2000 թվականից Ա. Խաչատրյանի անվ. լարային քառյակի 2-րդ ջութակահարն է: Արժանացել է «Ամադեուս-98» հանրապետական, Ստեփան Էլմասի անվ. ազգային (1999), Լեւոն Չիլինգիրյանի անվան (2000) մրցույթների 1-ին եւ Իֆրահ Նիմանի անվ. 7-րդ միջազգային մրցույթի 3-րդ մրցանակներին:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՕՐ ՀԻՇԱՏԱԿԻ

Նա ոտք դրեց XXI դար

«Եթե այսօր Պարույր Սեւակը մեզ հետ լիներ՝ ավելի շատ կլիներ մեր գրական անդաստանի թթվածինը», այսպես բացեց Հայաստանի գրողների միությունում կայացած, բանաստեղծի ծննդյան 77-ամյակին նվիրված ցերեկույթը գրողների միության քարտուղար Աբգար Ափինյանը:

Օրվա բանախոսներ Նորայր Ադալյանը եւ Դավիթ Գասպարյանն իրենց ելույթներում, բնորոշելով Պարույր Սեւակին որպես XX դ. մեծ բանաստեղծներից մեկը, թռիչքային եւ ասոցիացիվ մտածողությամբ օժտված նորարար, հայ գրականության բարեփոխիչ, քաղաքացիական ազնիվ պաթոսով տոգորված անհատականություն, մեծապես կարեւորեցին նրա դերը ազգային մտածողությունը պահպանողականությունից, կաղապարվածությունից շղթայազերծելու, արդիականության շունչ հաղորդելու անուրանալի գործում:

Պահպանողականության եւ արդիականության, նորի եւ հնի, «չարուխային» գրականության եւ դարի հեւքն ու ռիթմը որդեգրած գեղարվեստական մտածողության եւ դրա արտահայտչամիջոցների խաչման կետում, ըստ բանախոսների, առավելագույնս նշանակալից են Պարույր Սեւակի «Մարդը ափի մեջ», «Եղիցի լույս» ժողովածուները եւ «Հանուն եւ ընդդեմ «ռեալիզմի նախահիմքեր»»-ի հոդվածը:

Ցերեկույթին հետաքրքրահարույց հուշերով հանդես եկան բանաստեղծի գրչակիցներից շատերը՝ ի թիվս Համլետ Կարճիկյանի, Մետաքսեի, Միսակ Հովենցի, Սուրեն Մուրադյանի, Ալբերտ Հովհաննիսյանի, Արտաշես Ղազարյանի, Արմեն Մարտիրոսյանի...

Նորայր Ադալյանի կողմից առաջարկություն եղավ Երեւանում կանգնեցնել Պարույր Սեւակի արձանը:

«Պարույր Սեւակը ոտք դրեց XXI դար, եւ Գրողների միությունը հնարավորինս է անելու մեծ բանաստեղծի ծննդյան 80-ամյակը արժանվույնս նշելու», եզրափակեց ցերեկույթը Աբգար Ափինյանը:

Թ. Հ.

ԱՄՆ. Հայկական հեքիաթները անգլերենով

Համաշխարհային բանկի մեկենասությամբ Միացյալ Նահանգներում Թեքեյան մշակութային միության նախաձեռնությամբ անգլերեն լույս է տեսել «Հայկական հեքիաթների ժողովածու»՝ պատկերազարդված հայ երեխաների գունավոր մեծադիր նկարներով:

«Ազգ-միրոր» համակարգչային լրատվության տվյալներով գրքի վաճառքից գոյացած գումարը հատկացվելու է Հայաստանում երեխաների ազգային գեղագիտական կենտրոնի կատարողական եւ տեսողական արվեստի 10 բաժիններում ընդգրկված ավելի քան 5000 երեխաների համար արվեստի անհրաժեշտ պիտույքների ձեռքբերմանը:

Հ. Ծ.

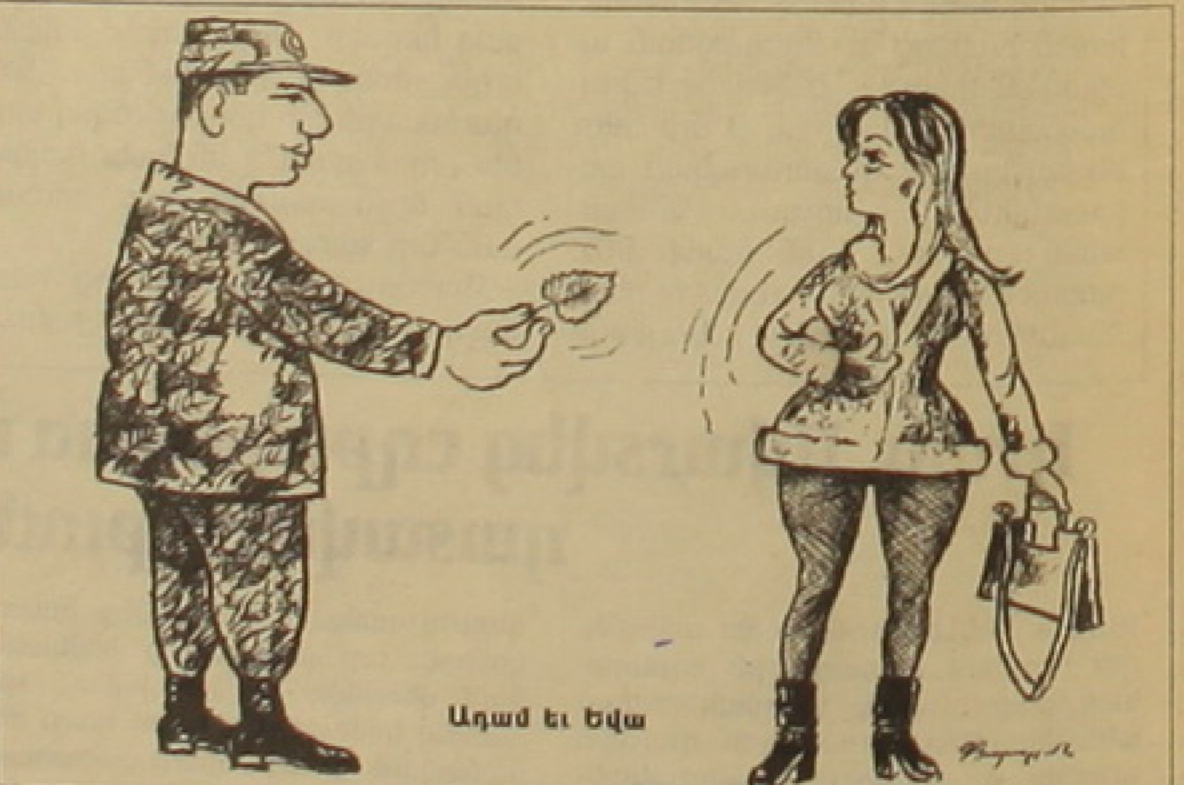

Ադամ եւ Եվա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Հունվարի 30

Հայոց տոնարի Արաց ամսի Գիշերավոր օրը

Ծնվել են՝

- Աղասի Խանջյանը (1901 թ., Վան), կուս. եւ պետ. գործիչ: Սպանվել է 1936 թ. Թիֆլիսում:
- Աշոտ Սարգիսովը (1924 թ., Տաշքենդ), ռազմածովային նավատորմի փոխծովակալ-ինժեներ, տեխ. գիտ. դոկտոր, պրոֆ., ԽՍՀՄ ԳԱ թղթ. անդամ:

Տարեգրության այս օրը՝

- 1829 թ. Թեհրանում սպանվել է Պարսկաստանում Ռուսաստանի դեսպան Ալեքսանդր Գրիբոյեդովը:
- 1896 թ. Զեյթունի ապստամբությունից հետո հաշտության պայմանագիր է կնքվել ապստամբների, թուրք կառավարության եւ վեց տերությունների միջեւ:
- Ըստ վիճակագրության, 1914 թ. վերջին եւ 1916-ի սկզբին Արեւմտյան Հայաստանից, Պարսկաստանից եւ Թուրքիայի սահմանակից շրջաններից Երեւանի եւ Թիֆլիսի նահանգների 10 գավառներ են գաղթել շուրջ 49.800 հայ:
- 1975 թ. Երեւանում բացվել է Եղիշե Չարենցի տուն-թանգարանը:

ՀԵՂԻՆԵ ՂԱՐԱԳՈՒԼՅԱՆ

Ազգային ժողովի հերթական 5-րդ նստաշրջանը կմեկնարկի 6 օրից: Ի տարբերություն նախորդի, քաղաքական եւ գլխավորապես ներխորհրդարանական ուժերն այս անգամ գարունը դիմավորելու են ընդգծված հանգիստ, որի շղարշի տակ չի կարելի չնկատել ներքին լարվածության որոշակի դրսեւորումներ: Ներկայումս արտաքնապես արտահայտվում են միայն դրանց պղպջակները: Այդ անհանգստության դրդապատճառներն ի հայտ եկան նախորդ եւ գալիք նստաշրջանների այս միջանցքում քաղաքական վերջին զարգացումներից:

Հանգիստ, բայց նյարդային քայլերով դեպի նոր նստաշրջան

Քաղաքական ուժերի զսպվածության ներքին լարվածությունը

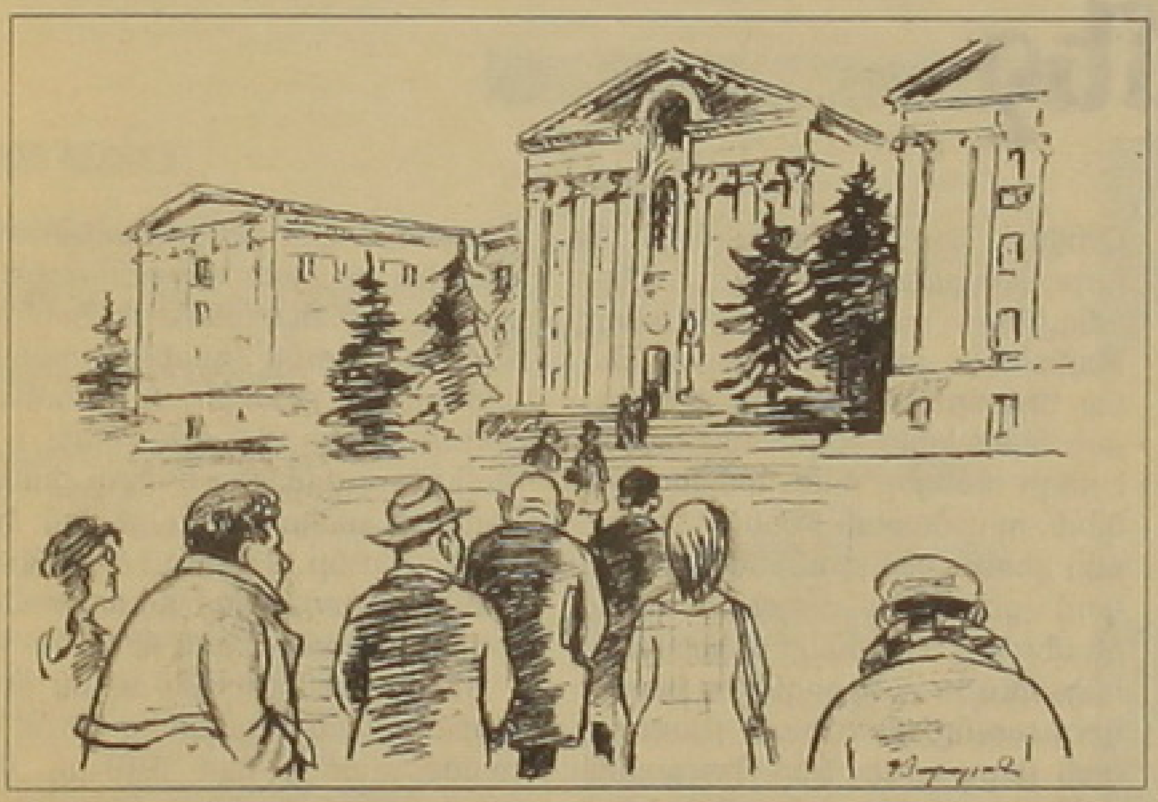

Մի քանի օր էր մնացել 4-րդ նստաշրջանի ավարտին, երբ գրեթե կիսով չափ փոքրացավ «Կայունություն» խումբը, որը որպես խորհրդարանական երկրորդ խոշոր ուժ, այն էլ «Միասնության» ոչ լիարժեք, սահմանադրական մեծամասնություն չլինելու պարագայում հսկայական ազդեցություն ուներ քաղաքական գործընթացների վրա: Խմբից բաժանված 8 պատգամավորները նախօրոք հայտարարում էին, թե նոր խումբ են կազմելու, որը, սակայն, այդպես էլ կյանքի չկոչվեց: «Կայունության» պարագայում դա տարօրինակ է, որի մեջ ընդգրկված մեծամասնական ընտրակարգով ընտրված պատգամավորները բացի տնտեսական որոշ ընդհանրություններից, ոչ քաղաքական, միմյանց հետ ոչ գաղափարական որեւէ աղերս չունենալով հանդերձ համախմբվեցին ոչ միայն առանձին խումբ կազմել, այլեւ նույնիսկ դրա հիման վրա նոր կուսակցություն հիմնադրել: Առանձնացված պատգամավորների հետագա կողմնորոշումները խորհրդարանում կարող են բավականին փոխել ուժերի հարաբերակցությունը: Այս շրջանակներում մյուս խմբակցությունները նրանց իրենց կողմը գրավելու նախաձեռնություններ կսկսեն, այդ շրջանակներում կընթանան ներքին քաղաքական պայմանավորվածություններ, համաձայնություններ, ընդունված պրակտիկայի համաձայն հնարավոր են նաեւ այդ պատգամավորների այս կամ այն խմբակցությանն անդամագրվելու դեպքեր: Չի բացառվում նաեւ խմբի ի հայտ գալու հնարավորությունը, որը ոչ այլ ինչ կլինի, քան «Կայունության» փոքր տարբերակը՝ ենթադրաբար հետագայում գուցե ունենալով նաեւ իր առանձին կուսակցությունը:

Հնարավոր զարգացումները հետաքրքրական են հատկապես Դաշնակցության շուրջ սկսված վերջին քաղաքական մակընթացությունների պտտերի վրա: Եթե ՀՅԴ-ին հաջողվի խորհրդարանում նոր հենարաններ գտնել՝ ի դեմս այդ պատգամավորների, ապա շուտով նախկին «Կայունության» (նկատի առնելով հզորությունը) տեղը կարող է այդ ուժը զբաղեցնել՝ հնարավորություն ստեղծելով միաժամանակ գործադիր իշխանությանը աթոռային պահանջներ ներկայացնելու: Դա դուր չի գա հատկապես քաղաքական մեծամասնությանը, որը դիրքերի թուլացում թույլ չտալու նպատակով կարող է հակաքայլեր ձեռնարկել՝ ակամա օժանդակելով այսպես կոչված նախկիններին, որոնք իրենց դեմարշն արդեն վաղուց են սկսել:

Խաղը կարող է վտանգավոր լինել «Միասնության» համար, եթե նախկինները կորցնելու այլեւ ոչինչ չունեն, ապա «Միասնությունը» վերջնականապես կարող է տապալել հազիվ կայունացած իր հեղինակությունը, եթե նկատի առնենք, որ ժամանակ առ ժամանակ արվող կտրուկ, շատ դեպքերում նույնիսկ ոչ համապատասխան հայտարարություններն իրենց կնիքը թողել են դաշինքի վրա:

Քաղաքական այդ տեղաշարժը, սակայն, առժամանակ կարող է երկրորդական պլան մղվել մեկ այլ, հասարակական հնչեղություն ձեռք բերած եւ դամոկլյան սրի նման կախված «Հոկտեմբերի 27-ի» գործի նոր փուլի դատավարության գործընթացի հետ, որը կսկսվի փետրվարի կեսերից: Խնդիրը ոչ այնքան այն է, որ հիմնական տուժող կողմը խորհրդարանն ու խորհրդարանական ուժերն են, որքան գործի նախաքննության արձանագրած, մեղմ ասած, քիչ վստահելի արդյունքները: Դա է հիմնական պատճառը, որ չնայած նախապես արվող հայտարարություններին, քաղաքական գրեթե բոլոր ուժերն էլ չեն կարողանում հաղթահարել գործը շահարկումների ենթարկելու գայթակղությունը: Դատավարության ընթացքի յուրաքանչյուր ջղաձգություն, յուրաքանչյուր կասկածելի երեւույթ կամ դրվագ գրգռելու է ողջ քաղաքական համակարգը, ներառյալ՝ խորհրդարանը, որը նման դեպքերում ձեռք է բերում ֆիլտրման յուրահատուկ գործառույթ: Դատավարության ընթացքի շահարկումներն էապես կարող են ազդել խորհրդարանի օրենսդրական գործունեության վրա, եթե քաղաքական ուժերը չփորձեն կամք դրսեւորել եւ որոշակի համաձայնություններով այդ հարցում զուտ դիտորդի կարգավիճակ որդեգրել՝ քաղաքական գնահատականները թողնելով հետագային:

Հակառակ դեպքում իրապես կվտանգվեն զուտ քաղաքական համախմբվածություն եւ ուշադրություն պահանջող այնպիսի կարեւորագույն նախաձեռնություններ, ինչպիսիք են սահմանադրական բարեփոխումները եւ կուսակցությունների մասին մշակված օրինագիծը, ինչպես նաեւ պետական կառավարման հիմնաքար հանդիսացող քաղաքացիական ծառայության մասին օրենքը, որն այժմ գտնվում է կառավարությունում: Դրանց նորմալ քննարկումներից եւ ընդունումից է կախված քաղաքական եւ կառավարման ողջ համակարգի ռացիոնալացումը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Լույսի» վերակենդանացումը փաստ է

«Գրանդ սան» ընկերության փոխնախագահի մամուլի ասուլիսը

«Գրանդ սան» ընկերության փոխնախագահ Սեդրակ Սեդրակյանի երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսի նպատակն ավելի շատ մամուլում «Լույս» միավորման վաճառքի գործարքի եւ ընդհանրապես ձեռնարկության նոր սեփականատիրոջ դեմ ուղղված հարձակումներին պատասխանելն էր, քան թե գործերի ընթացքը ներկայացնելը: Պետք է ասել, որ «Գրանդ սանի» նախագահ Հրանտ Վարդանյանի դեմ արշավի հեղինակներն իրենց նպատակին հասան: Մամուլի ասուլիսի ընթացքում անընդհատ հիշատակվում էին նրանց կամ նրանց լրատվամիջոցների անունները՝ յուրօրինակ գովազդ հանդիսանալով վերջիններիս համար: Իսկ արտադրության վիճակի մասին Սեդրակ Սեդրակյանի մոտ 2 ժամ տեւած ելույթի եւ լրագրողների հարցերի պատասխանների էությունն ամփոփ այսպիսին էր: Նախ ձեռնարկությունը չի վաճառվել Երեւանի ֆոնդային բորսայում, երկրորդ՝ այլ գնորդ սկզբում չէր եղել, իսկ հետո եղածները հրաժարվել էին գնելուց, երրորդ՝ գնելու նպատակը «Լույսը» աշխատեցնելն է: Այսինքն, այն պետությանը կվերադարձնի շատ ավելի մեծ գումարներ, քան նրա ունեցած եւ լիկվիդացված պարտքերն էին:

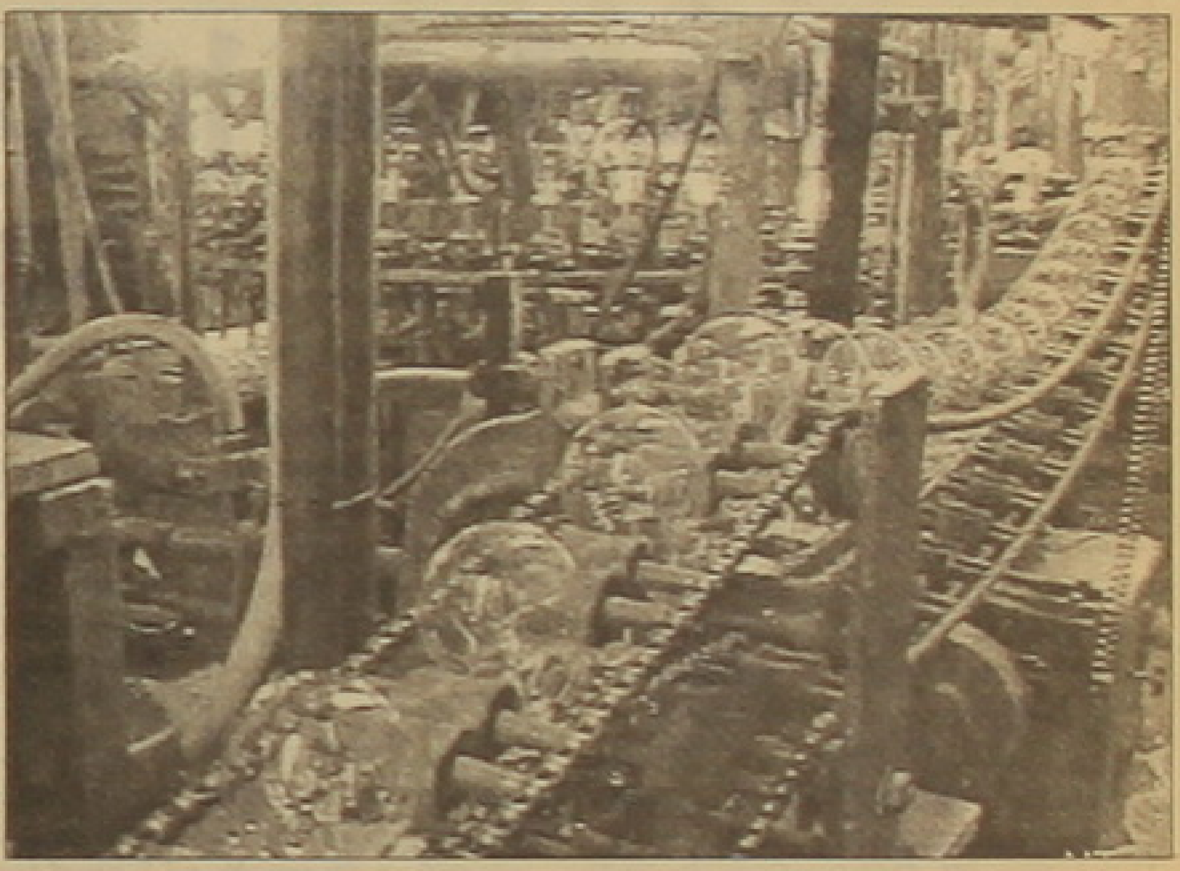

Սեդրակ Սեդրակյանը հայտնեց նաեւ, որ «Լույս» միավորումն իրենք գնել են 650 հազար դոլարով: Ձեռնարկության մոտ 10 մլն դոլարի պարտքերի եւ տուգանքների լիկվիդացումը կատարված է համապատասխան օրենքի դրույթների: Փոխարենը, ըստ նոր սեփականատիրոջ կազմած ծրագրի, 5 տարվա ընթացքում նախատեսվում է գործարանից պետբյուջե փոխանցել 18 մլն դոլար: Արդեն նախկին «Լույս» ձեռնարկությունում այժմ աշխատում է 622 մարդ: Դատարանի որոշումով գործարանի լուծարման օրը աշխատանքից ազատվեցին վերջին 175 աշխատակիցները: Սակայն հենց նույն օրը (2000 թ. դեկտեմբերի 26) «Գրանդ սանի» կողմից նրանք ընդունվեցին աշխատանքի, եւ հունվարի 29-ի դրությամբ աշխատանքի ընդունվածները կազմեցին վերոնշյալ թիվը: 2757 մարդ դիմել է՝ աշխատանքի ընդունվելու ցանկությամբ: Նրանց բոլորին, բնական է, որ հնարավոր չի լինի ընդունել: Սակայն աշխատանքի ընդունվածների թիվը նախատեսվում է, որ 2001 թ.-ին կհասնի 1000-ի, իսկ մինչեւ 2005 թ.-ը՝ 2000-2500-ի: Աշխատակիցների միջին աշխատավարձը կազմում է 40 հազար դրամ:

Առանձին անդրադարձ եղավ լամպերի սպառմանը: Ներկայումս հայկական շուկայի պահանջարկը կազմում է 7 մլն լամպ՝ տարեկան: Առայժմ գործարանն աշխատում է տարեկան 4 մլն լամպ կտրվածքով, իսկ մեկ ամիս հետո՝ տարեկան 8 մլն լամպ թողունակությամբ: Արտադրությունը հետագայում ավելի կաճի, քանզի 30 մլն լամպից պակաս լինելու դեպքում ոչ շահութաբեր է: Ներկայումս 60 դրամ գումարած ավելացված արժեքի հարկ գնով հայկական լամպերը տրվում են վաճառքի կետերին: Սարանսկից եւ Լվովից լամպերի ներկրմամբ զբաղվողներն, ըստ Սեդրակ Սեդրակյանի, զգում են, որ իրենք լուրջ մրցակից են ձեռք բերել:

Բացի քանակից, նախատեսվում է նաեւ տեսականու ընդլայնում (լյումինեսցենտային, նեոնային, ավտոմոբիլային եւ այլ լամպերի թողարկում): Շուտով հայկական արտադրության լամպերը կվաճառվեն Իրանում: Նման պայմանավորվածություն ձեռք է բերվել Հրանտ Վարդանյանի այս երկիր կատարած այցից հետո: Խորհրդային տարիներին լամպերի համար անհրաժեշտ կվարցային ավազը բերվում էր Ռուսաստանից: Այժմ դա անհնար է: Փոխարենը Իրանում նույն ավազը կարելի է ձեռք բերել կրկնակի էժան գնով, ինչի շուրջ իրանցի գործարարների հետ պայմանավորվել է «Գրանդ սանի» նախագահը: Բացի դրանից, հետագայում ծրագրվում է դուրս գալ նաեւ ռուսական եւ այլ շուկաներ:

Անդրադառնալով գործարանի քիչ թե շատ լիարժեք գործունեության համար անհրաժեշտ ներդրումներին, Սեդրակ Սեդրակյանը կարծիք հայտնեց, որ 5–8 մլն դոլարի ներդրումների կարիք կա: Մի խոսքով, անելիքներ շատ կան, եւ աշխատանքը կշարունակվի: եզրափակեց «Գրանդ սանի» փոխնախագահը:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արտառոց «արդարադատություն»՝ բացառիկ «սկզբունքայնությամբ»

Փաստաբան Արամ Կարախանյանը մասնակից է եղել մի արտառոց «արդարադատության», երբ դատավորը ժխտել է իր կայացրած վճռի գոյությունը եւ կրկին քննության է առնել հայցապահանջը: Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում փաստաբանը հանդես է եկել իբրեւ հայցվոր Հմայակ Սաֆանյանի ներկայացուցիչ, որը պահանջում էր մասնակիորեն անվավեր ճանաչել անշարժ գույքի կադաստր «Կենտրոն» տարածքային ստորաբաժանման կողմից Բագրատ Սաֆանյանին տրված սեփականության վկայականը:

Ա. Կարախանյանը հայտնեց, որ դատավոր Պարգեւ Օհանյանը հոկտեմբերի սկզբներին կողմերի մասնակցությամբ քննել է հայցապահանջը եւ բավարարել: Սակայն նախատեսված ժամկետը լրանալուց հետո հրաժարվել է վճռի օրինակը տրամադրել կողմերին: Ավելի ճիշտ՝ պատասխանել է, որ ինքը դեռեւս հայցը չի քննել:

Նույն գործով պատասխանող Բագրատ Սաֆանյանի ներկայացուցիչ Վարդան Տարախչյանը պնդում է գործընկերոջ՝ Արամ Կարախանյանի պատմածը: Նա հավելեց, թե քանի որ պատասխանողը վճիռը բողոքարկելու մտադրություն չուներ, վճիռը հրապարակելուց 10 օր անց գնացել է օրինակը ստանալու: Դատավոր Պ. Օհանյանը պատասխանել է, որ վճիռ չի կայացվել եւ իրեն առաջարկվել է օգնականի հետ ճշտել դատաքննության օրը:

«Ապշած էի նման պատասխանից, չէ՞ որ դատական նիստին մասնակցել են բոլոր կողմերը՝ հայցվորն ու նրա ներկայացուցիչը, պատասխանող Բագրատ Սաֆանյանը ու ես՝ նրա ներկայացուցիչը, անշարժ գույքի կադաստր «Կենտրոն» ստորաբաժանման ներկայացուցիչ Մարտին Սիմոնյանը, որն իր ղեկավարությանը զեկուցել է վճռի բովանդակությունը, նաեւ՝ դատական նիստերի քարտուղարը, որն արձանագրել է նիստը», հայտնեց փաստաբան Վարդան Տարախչյանը:

Ինչեւէ, փաստաբանների ասելով, կրկին դատական նիստ է նշանակվել ու երեք անգամ հետաձգվել: Մեկ ամիս հետո հայցապահանջը քննվել է, բայց այս անգամ՝ մերժվել է: Վճիռը բողոքարկելուց բացի հայցվորը դիմել է նաեւ Հանրապետության նախագահին:

Ս. Պ.

Հրանտ Վարդանյանը մտադրություն չունի գնելու ՕՐՏ-ի վերահաղորդման իրավունքը

Երեկ լրագրողներին տրամադրվեց Հ. Վարդանյանի հետեւյալ հայտարարությունը.

Վերջերս մամուլում տպագրվեցին անհիմն լուրեր, իբր «Գրանդ տոբակո» ընկերությունը մտադիր է գնել ՕՐՏ հեռուստաալիքը կամ սփռման մետրային հաճախականությունը: Թույլ տվեք հայտարարել, որ այդպիսի մտադրություն չկա եւ չի էլ եղել: Փնտրեք այդ ինֆորմացիայի հեղինակներին ապագա գնորդների մեջ:

Ես Հայաստանի Հանրապետության բոլոր ազնիվ ուժերի հետ սկսել եմ պայքարը հանուն մեր երկրի տնտեսության վերածննդի, զարգացման ու հաստատման: Նրանք, ովքեր այս երկիրը հասցրեցին անդունդի եզրին, վախեցան, որ արդեն մետրային հաճախականությամբ կարող է սփռվի անկաշկանդ ու պարզ ճշմարտությունը:

Հայ ազգը կարող է իր տնտեսությունը վերականգնել...

Հայ ազգն արժանի է պայծառ ապագայի...

Իսկ ինչ վերաբերում է հեռուստատեսությանը, ապա ես նախաձեռնել եմ եւ շուտով՝ մի քանի ամիս հետո դեցիմետրային ալիքով կհեռարձակվի «Հայրենիք» հեռուստաալիքը, որը կքարոզի մի սկզբունք.

Մի խանգարեք մեզ աշխատել:

ՀՐԱՆՏ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

հայացք Սփյուռքից

Թուրքիան իր ինքնությունը հաստատելու ճգնաժամի մեջ

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ

Հենց Թուրքիան մտածում էր, որ Եվրամիության բաղձալի անդամակցությունն իր բռի մեջ է արդեն, արգելքների մի ամբողջ շարան եկավ տակնուվրա անելու նրա այդ գեղեցիկ երազը: Եվրոպական երկրները մեկը մյուսի ետեւից սկսեցին ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը: Շվեդիային հետեւեց Իտալիան, որին հետեւեց Եվրախորհրդարանը: Իսկ վերջին հարվածը հասցրեց Ֆրանսիան, որը ոչ միայն հայանպաստ բանաձեւն ընդունեց, այլեւ մի օրենք, որով ոճրագործություն է համարվում ցեղասպանության ժխտումը: Նույն հարցի վերաբերյալ Հռոմի պապի հայտարարությունը զարդարանքը հանդիսացավ այդ բոլորի:

Քաղաքականության մեջ իրադարձությունները հենց այնպես մեր

յում: Մահմեդական արմատականության հնարավոր տարածումը, Կիպրոսի դեմ կատարված նախահարձակումը, Թուրքիայում քրդերի զանգվածային կոտորածներն ու մարդու իրավունքների խախտման աղաղակող փաստերն արդեն իսկ խիստ լարված վիճակում էին պահում Թուրքիայի հարաբերությունները Եվրոպայի հետ, որը 1987-ին ընդունած բանաձեւով պահանջել էր Թուրքիայից հաշտվել իր ստույր անցյալի հետ եւ ընդունել Հայոց ցեղասպանության փաստը: Այնպես որ, քաղաքական մյուս զարգացումներին առընթեր այս (ցեղասպանության) հարցը նույնպես դեր խաղաց Թուրքիային հակադրվելու գործում, մանավանդ, ինչպես նշեցինք, համահունչ էր եվրոպական երկրների շահերին:

սիայում վերակենդանացնելու Բահաէդդին Շաքիրի պանթուրանական ծրագրերը: Ի պատասխան ամերիկացի սենատոր Բիդենի այն հարցին, թե ինչպես է Թուրքիան պատրաստվում լուծելու Կիպրոսի հարցը, Էջեւիթն ամբարտավան ձեւով նշել է, որ Թուրքիան դեռ 1974-ին է լուծել այդ խնդիրը գրավելով այդ սուվերեն երկրի ամբողջ տարածքի 38 տոկոսը:

Դժբախտաբար, Էջեւիթի այս ամբարտավանությունը սնուցում է Մ. Նահանգները, որը գնալով մեծացնում է Անկարայի «ոստիկանական» դերը Մերձավոր Արեւելքում:

Բայց, հակառակ թուրքական կառավարության զայրացկոտ ժխտումներին, աստիճանաբար պարզ է դառնում Թուրքիայի համար, որ ավելի ցեղասպանության հարցի վերաբե-

հոգի է պատասխանելու: Հեռուստատեսային վիկտորինաների ժամանակ հարցրել, թե որեւէ մեկը գիտի՞ այդ մասին: Բաց արել դպրոցական դասագրքերը եւ տեսել, թե դրանցում որեւէ ակնարկ կա՞: Ոչ մի: Դա մի թեմա է, որի մասին մենք ոչինչ չգիտենք: Չգիտենք, որովհետեւ տաբու է եղել մեզ համար: Պետք է ձեռք տայինք դրան, թե չէ մեր մասները կայրեին»:

«Ռադիկալ» շաբաթաթերթը, որը սովորաբար ամենահամարձակ հոդվածներն է տպագրում, Մինե Քերեքկանաշի պատմվածքն է հրատարակել, որտեղ գլխավոր գործող անձը տառապում է ոճրագործի թոռ լինելու խոր ապրումներից՝ գիտենալով, որ իր պապը երիտասարդ մի հայ որբի է սպանել տեղահանությունների ժամանակ: Ուրիշներն առավել հաշտվողական տոն են հնչեցնում:

Թուրքիայում: Թուրքիան իր ինքնությունը հաստատելու ճգնաժամի մեջ է: ժխտողական արտահայտություններով հանդերձ, հարցը Թուրքիայում դարձել է ազգային քննարկման առարկա: Սթափ մտածողները Թուրքիայում գտնում են, որ եթե Թուրքիան չլուծի, այլ ուժեր աշխարհում կարող են լուծել այդ խնդիրը, գուցե նաեւ ի վնաս Թուրքիայի ազգային շահերի:

Չնայած առայժմ փոքրաթիվ, սակայն կան մարդիկ, ովքեր գտնում են, որ հարցը պետք է որոշեն երկու պետությունները՝ Հայաստանն ու Թուրքիան: Դա իրոք առողջ մոտեցում է: Ցեղասպանությունն իրագործողների եւ տուժած կողմի միջեւ երկխոսությունը կարող է հարցը դնել ճիշտ հունի մեջ եւ վերջնականապես լուծել հաջորդող սերունդների համար:

ցանկությամբ տեղի չեն ունենում: Անհրաժեշտ է շահերի համընկնում: Հայաստանի նախորդ վարչակարգը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցը չընդգրկեց իր արտաքին քաղաքականության օրակարգում՝ այդպիսով ամբողջ աշխարհին հասկացնելով, որ կարիք չկա զբաղվելու դրանով: Բայց Քոչարյանի վարչակարգը հասկացավ, որ մինչեւ պետականորեն այդ հարցը չբարձրացվի, Թուրքիան ոչ մի հիմք չի ունենա վերանայելու իր ինքնավստահությունը Հայաստանի նկատմամբ: Եվ այս մոտեցումը տվեց իր արդյունքը, մանավանդ որ ճիշտ ժամանակին էր եւ համահունչ՝ Եվրամիության անդամ երկրների շահերին:

Եվրոպան ճաշակել եւ զգացել էր թուրքերի համը զանազան երկրներ որպես բանվոր թափանցած նրանց ներկայությամբ: Թուրքերի միջնադարյան մշակութային ու հասարակական արժեքները, նրանց երերուն տնտեսությունը, օտար կրոնն ու ամբողջովին աղճատված աշխարհընկալումը վաղուց տագնապ էին առաջացրել եվրոպական շատ երկրներում, երբեմն այն աստիճանի, որ գերմանական կառավարությունն օրենք ընդունեց վարձատրելու բոլոր թուրքերին, ովքեր կհամաձայնեին ընդմիշտ հեռանալ Գերմանիայից:

Մինչ Միացյալ Նահանգների կառավարությունն ակտիվորեն հետամուտ էր լինում Թուրքիայի անդամակցությանը Եվրամիության կազմում, Թուրքիայի վարքագիծն ու կարգավիճակը դարձյալ քննարկման առարկա դարձան եվրոպա-

Մեր ժամանակների ամբողջատիրական ոչ մի երկիր, ներառյալ նացիստական Գերմանիան եւ կոմունիստական Խորհրդային Միությունը, չի կարողացել վերահսկել զանգվածային լրատվամիջոցներն այնքան, որքան Թուրքիան է կարողացել կոծկել Հայոց ցեղասպանությունը: Լրատվության քողարկումն այնքան ամբողջական էր, որ մի ամբողջ ազգի կոտորածը դարձավ գոյություն չունեցող մի բան թուրք քաղաքացիների համար՝ նույնիսկ 1919-ի դատավարություններից հետո, երբ մեղավոր ճանաչվեցին ոճիրը կազմակերպողներն ու մահվան դատապարտվեցին, որոշ դեպքերում իրենց բացակայության պայմաններում: Մուսթաֆա Քեմալը կարողացավ այդ լռությունը նույնիսկ պարտադրել Եվրոպային եւ ամբողջ աշխարհին, որին որպես հետեւանք Հիտլերը հանդգնություն ունեցավ 1938-ին չափազանց ինքնավստահ տոնով հարց տալ. «Ո՞վ է այսօր հիշում հայերի բնաջնջումը»:

Սակայն այդ սարսափելի ոճրագործությունը ճակատագրված էր մտասեւեռում դառնալու եւ հետապնդելու Թուրքիային, որն այսօր կայսերական փառասիրությամբ է մոլեգնում: Երկրի վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը մասնավորապես հավաստված է, որ Իրաքում գտնվող Մոսուլի նավթադաշտերը պատկանում են Թուրքիային, որ օսմանյան ժամանակաշրջանից ժառանգած իրավունքով Թուրքիային կարեւոր դեր է վստահված Բալկաններում, եւ դեռ նա պետք է իր գաղափարախոսությունը տարածի Կենտրոնական Ա-

րյալ լռություն պահպանելն այլեւս հակասում է իր շահերին: Իհարկե, զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցներ դեռ շարունակում են շեփորել կառավարության պաշտոնական դիրքորոշումը՝ սպառնալով ինչպես Հայաստանին, այնպես էլ եվրոպական երկրներին, սակայն հարցը գնալով ազգային համընդհանուր քննարկման առարկա է դառնում, որն էլ, երեւի, սկիզբը կդառնա այս կնճռոտ հարցի հնարավոր լուծման: Մինչ թուրքական կառավարությունը պատժամիջոցներ է ծրագրում Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի դեմ, առավել սթափ ձայներ արտահայտվում են հենց այդ ծրագրերի դեմ: Սեդաթ Սերթօղլու անունով մի հոդվածագիր, օրինակ, «Սաբահ» օրաթերթում ծաղր ու ծանակի է ենթարկում Ֆրանսիայի դեմ ձեռնարկված արտգործնախարարության քայլերը: Նա գրում է. «Շուտով մենք այդ միջոցները ձեռնարկելու ենք Բրիտանիայի, ապա մի երրորդ երկրի եւ ի վերջո՝ ամբողջ աշխարհի դեմ, եւ Թուրքիան այդ բոլորի հետեւանքով իրեն մեկուսացված իրավիճակում է գտնելու: Եթե սթափվենք եւ լրջորեն քննարկելով հարցը տեսնենք, թե ինչպես կարող ենք գլուխ հանել դրանից»:

Մեկ ուրիշ հոդվածագիր Մեհմեդ Թեզքան, նույն «Սաբահ» օրաթերթում ավելի դիպուկ հարց է բարձրացնում գրելով. «Եթե փոխանակ ցեղասպանության թեման բրիտանացիներին եւ ֆրանսիացիներին բացատրելու՝ տեսնենք, թե մենք մեր ժողովրդին բացատրե՞լ ենք դա: Հարցրեք ձեր շրջապատին, թե ինչ է կատարվել 1915-ին եւ տեսեք քանի

Օրինակ՝ նույն «Ռադիկալում» մեկ ուրիշ հոդվածագիր նշում է, որ եթե անգլիացի պատմաբան Առնոլդ Թոյնբին եւ թուրք պատմաբան Թաներ Աքչամը գտնում են, որ իրոք հայերի նկատմամբ ցեղասպանություն է տեղի ունեցել, մյուս կողմից, սակայն, պատմաբան Բեռնար Լյուիսն այդ տեղահանությունները չի որակում «ցեղասպանություն»: Հոդվածի վերջում հեղինակը ափսոսանք է հայտնում, որ բաց թողնելով հնարավորությունը Թուրքիան չկարողացավ լեզու գտնել Տեր-Պետրոսյանի վարչակարգի հետ, որն ավելի զիջողական բնույթ ուներ:

Ինչպես տեսնում ենք, տեսակետների մեծ զանազանություն կա: Ոմանք կրակ են թափում հայերի հասցեին, ուրիշները քննարկումների կոչ են անում, իսկ երրորդ խմբի հետեւորդները գտնում են, որ հարցը շատ է առաջ գնացել, որպեսզի հնացած միջոցներով կարելի լինի պայքարել, անհրաժեշտ է առավել համագործակցված քաղաքականություն վարել: Կան դեռ չորրորդ խմբի ներկայացուցիչներ, որոնք ցեղասպանության անհապաղ ճանաչման կողմնակիցներ են, քանի դեռ «հայերը չեն դիմել հաջորդ քայլին եւ փոխհատուցման պահանջ չեն ներկայացրել»:

Բազմաթիվ թուրքեր, որոնք երբեք չէին լսել հայերի դեմ իրագործված ցեղասպանության մասին, զարթնել են վերջին իրադարձությունների ցնցումից եւ հարց են տալիս, թե արդյոք իրենք ոճրագո՞րծ մի ազգ են: Այնպես որ, ինքնազննման, ինքնաճանաչման մի պրոցես է սկսվել

Նրանք, ովքեր Թուրքիայում պնդում են, թե պատմությունը պետք է թողնել պատմաբաններին, կամ թե ճշմարտությունը գտնելու համար անհրաժեշտ է հավելյալ ուսումնասիրություններ կատարել, պետք է իմանան, որ աննկատ ծլկելու ժամանակներն առհավետ անցել են: Ճշմարտությունը վաղուց է հայտնի եւ ընդմիշտ դրոշմված է բոլոր վերապրողների հիշողության մեջ:

Ցեղասպանությունն, ամեն տրամաբանական կասկածից դուրս, ապացուցված է դեռ 1919-ին, երբ թուրք ջարդարարների նկատմամբ դատավարություններ տեղի ունեցան, եւ փաստաթղթեր կազմվեցին թուրքական դատարաններում:

Ցեղասպանությունն, ամեն տրամաբանական կասկածից դուրս, ապացուցված է, երբ Լոզանի պայմանագրի բանակցություններում Անգլիայի ներկայացուցիչ լորդ Քերզոնը հարց տվեց թուրք ներկայացուցիչ Իսմեթ Ինոնուին. «Ո՞ւր անհետացան պատերազմից առաջ Անատոլիայում բնակվող 3 մլն հայերը»:

Եթե Թուրքիայում ներկայումս ընթացող ազգային համընդհանուր քննարկումները վերածվեն խղճի արթնացման աննախադեպ երեւույթի, ապա կարող ենք հուսալ եւ ակնկալել, որ թունելի վերջում լույսն ի վերջո կհայտնվի: Թուրքիան կկարողանա մաքրել իր խունացած պատմական իմիջը, իսկ մեր անմեղ զոհերը կկարողանան հանգիստ ննջել՝ իմանալով, որ Թուրքիան վերջապես հաշտվել է իր նողկալի անցյալի հետ:

Դետրոյթ

«Գաղթ, գաղթական, արտագաղթ, խոպան եւ... նվնվո՞ց»

Այս մեծ աշխարհին մեր աչքերը բացուեցան օտար երկինքներու տակ, գաղթական ծնողներէ:

Լսեցինք մեր մեծերէն տխուր խօսքեր, ջարդ, գաղթ, աքսոր, Տէր Զօր, Եփրատ, Սուրիոյ անապատներ եւ եղած սփիւռք աշխարհով մէկ: Եվ եղան ներգաղթ, յետոյ-յետոյ արտագաղթ՝ չարաբաստիկ, եւ հիմա նոր բառ մը՝ «խոպան», որ կը նշանակէ ներքին սփիւռք Սովետական Միութեան օրերուն, «խոպան», ինչ անհաճոյ բառ, որ թարգմանի անօգուտ վատնել, մաշիլ:

Տարիներ առաջ եւ հիմա ալ տակաւին, կայ, եւ բնական է, երիտասարդ այդ մարդիկ, ներքին սփիւռք աշխատանքի կ'երթային սովետական այլ հանրապետութիւններ, երթալ ու վերադառնալու, կիներ, մայրեր կը մնային, տունն ու օջախը, երեխաները պահելու-պահպանելու:

Բայց հիմա, ցաւ ի սիրտ, կը լսենք, ականատես ենք, որ երիտասարդ մայրեր, կիներ, որպէս «տուրիստ» հրաւէրով եւ այլ միջոցներով հեռու-հեռաւոր Լոս Անջելես կուգան, թողած հոն ընտանիք, զաւակներ, ամուսին:

Քանի մը օր առաջ գացած էի այցելելու հիւանդ բարեկամուհիս: Դրան զանգը հնչեց, գացի բանալու, տեսնեմ երիտասարդ կին մը բարեհամբոյր, բարեւելով ներս մտաւ: Տանտիրուհին ծանօթացուց մեզ, ըսելով, թէ տիկինը Հայաստանէն եկած է, ամուսինը, երեխաները հոն մնացած են, կ'ուզէ աշխատիլ եւ օգնել իր հեռու-հեռաւոր ընտանիքին...

Պապանձած էի, ի տես այդ վայելուչ կնոջ: Վազեցի խոհանոց յուզումս ծածկելու: Քովս եկաւ, ըսաւ՝ սուրճը ես եփեմ, ըսի՝ ոչ, ես կ'եփեմ, դուն գնա տես, այդ պահարանները, գաւաթներուն, պնակներուն տեղերը...

Քանի մը օր անց դարձեալ գացի բարեկամուհիս տեսնելու, հայուհին չկար հոն, տանտիրուհին ըսաւ՝ աւելի յարմար աշխատանք մը գտած է, եւ ուրախ էր, հիմա նախկին մեքսիքացի աղախինը կուգայ ինծի օգնելու:

Ես ալ ուրախացած տուն դարձի ճամփուս վրայ նստած եմ կանգառի մը նստարանին, ուր կը հանդիպիմ դարձեալ հայ կնոջ մը: Աստուած իմ, ինչքա՞ն ազնուական ազգ ենք մենք, հազարադէմ, հազարաբարք ամբոխի մը մէջ՝ եզակի, կը գտնենք իրար եւ կ'ուզենք խօսիլ, մտերմանալ, հասկնալ իրար ցաւերն ու լաւերը: Կ'ամաչէր այդ շնորհալի կինը, կ'ըսէր՝ «այս բասը պիտի առնեմ հասնեմ գործի՝ մինչեւ ուշ գիշեր ծերանոցում ծերերին խնամելու: Ա՜խ, ի՞նչ պիտի լինի մեր վիճակը: Որպէս վարձատրութիւն ստացածս հազիւ կբաւարարի աւտոբուսի տոմսակի եւ սենեակի վարձի, մի քիչ էլ ուղարկում եմ ընտանիքիս...»:

Եկաւ սպասած բասը, եւ անծանօթ հայրենակցուհիիս տարաւ:

Տրտում-տխուր մտածումներով տարուած, եկաւ իմ սպասածս բասը, տեղ մը գտայ ծայրի մասը, նստայ: Կառքը գրեթէ ամբողջութեամբ լեցուն էր դպրոցներէն արձակուած ուսանողներով, աղմուկ, աղաղակ, իրար հրմշտկող տղաք, աղջիկներ համարձակ, շպարուած, գրպանները սանր, հայելի, զոր կը գործածեն անփոյթ, նստած տեղերնին:

Անոնց շարքին նստած են իրարու քով կծկուած 10-12 տարեկան սիրուն, սեւաչեայ տղայ մը եւ աղջիկ մը: Հայերէն կը խօսին իրարու հետ: Տղան կ'ելլէ եւ քաղաքավարի վարորդին կը յայտնէ, թէ իրենք Նորմանտի փողոց պիտի իջնեն: Հարց կուտամ տղուն, թէ ինչքա՞ն ատեն է եկած են հոս Հայաստանէն, կ'ըսէ՝ մէկ տարի է: Իմ հարցումիս, թէ կը սիրէ՞ք Լոս Անջելեսը, բացասական նշան. «Մենք կարօտցել ենք մեր ընկերներին, սրանք գիժ են...»:

Բաւական է, ա՛լ մէջբերում չեմ ըներ, շա՜տ, շա՜տ է...: Այս բոլորը տեսնելէ յետոյ որո՞ւ դիմենք, որո՞ւ:

Նվնվո՞ց է արդեօք տեսածնիս ու գրածնիս, թէ ոչ՝ ցաւ է ու կսկիծ: «Բաւական է նվնվալ՝ արտագաղթ, հա արտագաղթ... Վերջ տալ նվնվոցին»:

Նվնվո՞ց է, մի օրուայ մէջ իմ տեսած երկու ազնիւ հայուհիներուն տառապանքը, երկու սեւաչեայ, սիրուն, փոքր-եղբօր կարօտը հեռու-հեռաւոր ընկերներուն: Նվնվո՞ց է հայրենիքի մէջ մեր սքանչելի ժողովուրդին դիմանալը ամէն զրկանքի: Մեր մտաւորական ընտրանիին դիմագրաւելը ամէն դժուարութեանց ու տառապանքի, ի գին՝ վառ պահելու գիրն ու գրականութիւնը, մշակոյթն ու արուեստը:

Մեծարգոյ Նախագահ, հայրենիքի պարպումը Չեզի հետ մենք ալ կ'զգանք եւ կը տեսնենք: Բաւական է մի անգամ գալ եւ տեսնել սա Լոս Անջելըս կոչուած խառնարանը՝ Ուխսթըն ու Սանտա Մոնիկայի խաչմերուկները, եւ տեսնել խումբ-խումբ նոր հասած մեր հայրենակիցները:

Բաւարար չէ՞ր արդեօք, որ սփիւռք ենք արդէն շուար ու մոլոր, պէ՞տք էր աւելացնէինք, մեր արդէն փոքր ու սիրելի հայրենիքը առաւել եւս փոքրացնելով եւ տակաւին յոյսեր կապելու, թէ դժբախտութիւնը կրնայ վերածուիլ հարստութեան, երբ ապագային գաղթողներուն որոշ մէկ տոկոսը հայրենիք վերադառնայ հետը բերելով նոր դրամագլուխ, նոր կապեր եւ այլն:

Ի՞նչ լաւատեսութիւն, ինչպիսի՞ երազանք, որ այս հողի վրայ ոտք դնող եւ հարստացող մէկը, ապրելով պերճանքի ու ճոխութեան մէջ, հարստութիւնը շալկած վերադառնայ հայրենիք...

Էակա՛նը հայութեան հեռանալն է իր սիրած ու պաշտած հայրենիքէն, իր հողէն ու ջուրէն:

Ողջ հայութեան միակ յոյսն ու ապաւէնը եղող մեր հայրենիքը պէտք չէ՛ պարպուի հայութենէն:

ԱԼԻՍ ՍԻՒՍԶԵԱՆ,
Լոս Անջելես

ԱԶԳ **մարզական**

ՇԱԽՄԱՏ

Կասպարովը կրկին առաջինն է

Հոլանդիայի Վեյկ ան Զեե քաղաքում ավարտվեց «Կորուս» փառատոնը: Ավանդական այս մարզատոնը թվով 63-րդն էր:

Գլխավոր, 19-րդ կարգի մրցաշարում հանդես էին գալիս աշխարհի ուժեղագույն գրոսմայստերները: Փայլուն հաջողության հասավ Գարրի Կասպարովը, որը ցույց տվեց, որ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը կորցնելուց հետո էլ ցանկացած մրցումներում հաղթողի կոչման հիմնական թեկնածուն է: Նա 5 հաղթանակ տարավ, 8 հանդիպում ավարտեց ոչ-ոքի եւ 9 միավորով գրավեց առաջին տեղը:

Կասպարովից կես միավորով ետ մնաց եւ երկրորդ տեղը գրավեց Վիշվանաթան Անանդը: ՖԻԴԵ-ի աշխարհի չեմպիոնը հատկապես ուժեղ անցկացրեց վերջնագիծը. նա 3 3 անընդմեջ հաղթանակ տարավ: Նշենք, որ միայն Կասպարովին ու Անանդին հաջողվեց ամբողջ մրցաշարածությունն անցկացնել առանց պարտության: Այս երկյակից եւս կես միավորով ետ մնացին BGN-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն Վլադիմիր Կրամնիկն ու Վասիլի Իվանչուկը:

Ներկայացնենք մրցաշարի վերջնական արդյունքները. 1. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան)՝ 9, 2. Վիշվանաթան Անանդ (Հնդկաստան)՝ 8,5, 3-4. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան), Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա)՝ 8-ական, 5-7. Մայքլ Ադամս (Անգլիա), Ալեքսանդր Մորոզեւիչ (Ռուսաստան), Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա)՝ 7,5-ական, 8. Պետեր Լեկո (Հունգարիա)՝ 6,5, 9. Վեսելին Թոփալով (Բուլղարիա)՝ 5,5, 10-11. Ալեքսեյ Ֆյոդորով (Բելառուս), Լուկ վան Վելի (Հոլանդիա)՝ 5-ական, 12-13. Երուն Պիկետ (Հոլանդիա), Սերգեյ Տիվյակով (Հոլանդիա)՝ 4,5-ական, 14. Յան Թիման (Հոլանդիա)՝ 4 միավոր:

Փառատոնի երրորդ մրցաշարի հաղթող դարձավ Միխայիլ Գուրեւիչը (Բելգիա): Դրանով իսկ նա իրավունք նվաճեց եկող տարի հանդես գալ գլխավոր մրցաշարում:

Վլադիմիր Հակոբյանի հայտը

Ութ տուր է անցկացվել իսպանական Ուբեդայի միջազգային մրցաշարում: Շվեյցարական խաղակարգով, 10 տուրով ընթացող մրցումների հաղթողի կոչումը վիճարկում են տարբեր երկրների 120 շախմատիստներ:

Մասնակիցների թվում են նաեւ Հայաստանի վեց ներկայացուցիչներ: Մեր շախմատիստները հաջող են հանդես գալիս: Առավել բարձր արդյունք ունի Վլադիմիր Հակոբյանը. նա 8 հնարավորից վաստակել է 6,5 միավոր ու եւս երկու մասնակիցների՝ Պավել Էլյանովի (Ուկրաինա) եւ Ժանգ Ժոնգի (Չինաստան) հետ բաժանում առաջին-երրորդ տեղերը: Հուսանք, որ նա կպահպանի իր դիրքերը:

Հայաստանի մյուս շախմատիստների արդյունքներն այսպիսին են. Աշոտ Անաստասյան, Արտաշես Մինասյան՝ 5,5-ական, Գաբրիել Սարգսյան՝ 5, Տիգրան Նալբանդյան՝ 4, Դավիթ Կարաբորոսյան՝ 3,5 միավոր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ
մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում

■ **իրավաբանի**

Թեկնածուն պետք է ունենա բարձրագույն մասնագիտական կրթություն եւ նվազագույնը հինգ տարվա մասնագիտական փորձառություն՝ քաղաքացիական, աշխատանքային եւ հարկային օրենսդրական ոլորտներում: Անգլերենի եւ համակարգչի լիակատար տիրապետումն ու հաղորդակցման գերազանց ունակությունները պարտադիր են:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ դիպլոմի պատճեն, ինքնակենսագրական (resume) եւ երկու մասնագիտական երաշխավորագիր:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 8-ը, ժ. 17:45:

■ **էլեկտրիկ-փականագործի**

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթություն, նվազագույնը հինգ տարվա մասնագիտական փորձառություն, ցանկալի է անգլերենի բավարար իմացություն:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ միջնակարգ-մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթության վկայական եւ ինքնակենսագրական (resume):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 2-ը, ժ. 17:45:

■ **Կաթսայատան հնոցապանի (4 հաստիք)**

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կրթություն:

Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ կաթսայատան շահագործման իրավունքի վկայագիր, միջնակարգ-մասնագիտական կրթության վկայական եւ ինքնակենսագրական (resume):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 8-ը, ժ. 17:45:

(Ներկայումս ՀԱՀ-ի նոր մասնաշենքում աշխատող հնոցապանները, որոնք աշխատանքի են ընդունվել հրատապ անհրաժեշտությունից ելնելով, նույնպես պարտավոր են մասնակցելու մրցույթին:

Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին, հետեւյալ հասցեով
Մարշալ Բաղրամյան 40 պող., 50ա սենյակ:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատը»՝ միջազգային մրցաշարի երկրորդ մրցանակակիր

Մեկ շաբաթ Շվեյցարիայում գտնվելուց հետո Երեւան վերադարձավ Հայաստանի առաջնության երկրորդ մրցանակակիր «Արարատը»:

Արարատցիները մի քանի օր ալպիական երկրում մարզումներ անցկացնելուց հետո մասնակցեցին Ժնեւում կազմակերպված մինի ֆուտբոլի մրցաշարին: Իր առաջին խաղը «Արարատը» ոչ-ոքի՝ 1-1 ավարտվեց «Սենտ Էտիենի» (Ֆրանսիա) հետ: Մեր թիմից գոլը խփեց Կոլյա Եփրանոսյանը: Կանոնադրության համաձայն, հաղթողին որոշելու համար նշանակվեցին լրացուցիչ 9 մետրանոց տուգանային հարվածներ: «Արարատի» ֆուտբոլիստներն ավելի դիպուկ գտնվեցին (5-4) եւ մտան եզրափակիչ: Մյուս կիսաեզրափակիչում «Բենֆիկան» (Պորտուգալիա) եւ «Սերվետը» (Շվեյցարիա) նույնպես 1-1 խաղացին, եւ հաղթողին որոշեցին տուգանային հարվածները: Պորտուգալացիներն առավելության հասան 4-3 հաշվով:

Եզրափակիչ խաղում «Բենֆիկայի» առավելությունն «Արարատի» նկատմամբ ակնհայտ էր. պորտուգալացիները հաղթեցին 4-1 հաշվով (այս միակ գոլը խփեց Արսեն Այվազյանը): Այսպիսով, «Արարատը» չորս թիմերի մրցաշարում գրավեց երկրորդ տեղը:

Երրորդ մրցանակակիր դարձավ «Սերվետը», որը 4-3 հաշվով պարտության մատնեց «Սենտ Էտիենին»:

«Սպարտակի» 6-րդ հաղթանակը

Մոսկվայում ավարտվեց Համագործակցության երկրների չեմպիոնների գավաթի 9-րդ խաղարկությունը:

Մրցումների հաղթող դարձավ Ռուսաստանի չեմպիոն «Սպարտակը», որը վճռական խաղում «Սկոնտոյին» (Լատվիա) պարտության մատնեց 2-1 հաշվով: Սա մոսկովյան թիմի 6-րդ նմանօրինակ հաջողությունն է:

Գավաթի խաղարկության պատմության մեջ առաջին անգամ հաղթողը որոշվեց լրացուցիչ ժամանակում: 28-րդ րոպեին հաշիվը բացեց լատվիական թիմի խաղացող Լայզանսը: Չնայած առավելությանը, սպարտակցիները հաշիվը հավասարեցնել կարողացան միայն 76-րդ րոպեին. պատասխան գոլը խփեց Ռոբսոնը: Լրացուցիչ ժամանակի 9-րդ րոպեին «Սպարտակի» նորեկ Ցիխմեյստրուկը գեղեցիկ հարվածով գրավեց մրցակցի դարպասը եւ հաղթանակ բերեց իր թիմին:

Ռ. Ա.

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀՐԱՎԵՐ

Երեւանի «Ադամանդ» ապրանքա-հումքային բորսան հրավիրում է շահագրգիռ կազմակերպություններին մասնակցելու ռետինի հումքերի տարեկան մատակարարման իրավունքի ձեռք բերման մրցույթին (տենդեր):

Հ/Հ	Պահանջարկի անվանումը	Պահանջվող ստանդարտը /տեխ. պայմ. ներ/	Չափ միավ	Տարեկան պահանջարկ
1	Բուեկնախեժ	REZIN 73 I-D	կգ	500000
2	Անհիդրիտ AH 2 Փ	ГОСТ 19113	կգ	20000
3	Կաոլինիտ KY	ГОСТ 20301-74	կգ	20000
4	Նատրիումի նիտրիտ	ГОСТ 20298-74	կգ	30000
5	Թղթե պարկ	գունավ. տպագ. պոլիէթիլային ներդիրով	հատ	200000

Մրցույթը կկայանա ս/թ փետրվարի 16-ին, ժ. 13.00, բորսայի դահլիճում:

Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն ժամկետանց հարկային պարտավորություն եւ Կենսաթոշակային հիմնադրամին պարտք չունեցող բոլոր իրավաբանական անձինք:

Հայտերը ընդունվում են բորսայում ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից ժ.11.00-16.00: Փաստաթղթերի ներկայացման վերջին ժամկետը 2001 թ. փետրվարի 15-ն է:

Մրցույթին մասնակցելու եւ հայտ ներկայացնելու վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու համար դիմել բորսա հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Հանրապետության 5:

Հեռ.՝ 56-31-15, 56-48-83:

ԽԱՉԲԱՌ

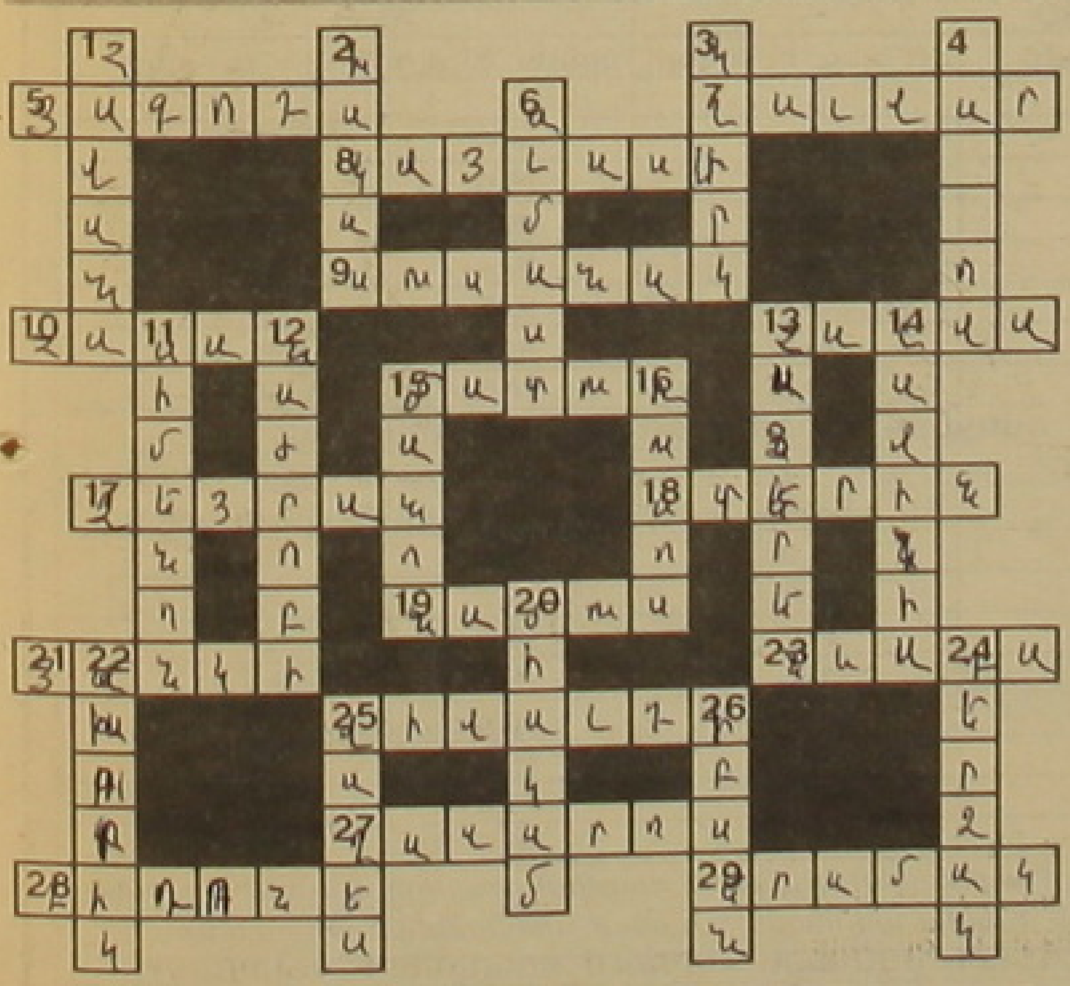

Ուղղահայաց

1. Քաղաք Կուբայում: 2. Ռուսաստանի Խակասական Ինքնավար մարզում ապրող հիմնական ժողովուրդը: 3. Հերոս «Ամերիկյան ողբերգություն» վեպում: 4. Ռուս դրամատուրգ, «Վաղվա եղանակը», պիեսի հեղինակը: 6. Հայկական առաջին օպերան: 11. Ֆրանսիացի գրող, որի վեպերի հերոսը ոստիկանական կոմիսար Մեգրեն է: 12. Քենիայի մայրաքաղաքը: 13. Հնդեվրոպական լեզու: 14. Հայ նկարչուհի Բաժբեուկ-Մելիքյանի անունը: 15. Օպերայում շատ հայտնի արիա «...ի ծիծաղը»: 16. Հույն էստրադային երգիչ: 20. Իրար հետ համաձայն, համերաշխ: 22. Բնակավայր Հայաստանում, Շիրակի մարզում: 24. Ասեղն ու թելը նրա ձեռքի գործիքներն են: 25. Ո՞ւմ հրամանով է Տրայանոս զորավարը 374-ին դավադրաբար սպանել Պապ թագավորին: 26. «Նորա» դրամայի հեղինակը:

Հորիզոնական

5. Ստալինի գործակիցներից: 7. Լեռնազանգված Վիրահայոց լեռների արեւելյան մասում: 8. Գագաթ Հիմալայներում, որը, ըստ ավանդության, համարվել է հնդիկների Շիվա աստծո կացարանը, դրախտը: 9. Վեներական հիվանդություն: 10. Աշխարհի ամենաքեֆչի մարդը: 13. Քաղցրավենիք: 15. Փոքրիկ աղոթատեղի: 17. Եղջերավորների ընտանիքի երկսմբակավոր կաթնասուն կենդանի: 18. Ստերոիդների դասի սպիրտ: 19. Ո՞ր դրամայում է ասվում «Սաղաթել, գնանք կլուբ»: 21. Մականուն, որը XVIII դարում տրվել է ԱՄՆ-ի Նոր Անգլիա նահանգում ծնված եւ այնտեղ բնակվող ամերիկացիներին: 23. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 25. XVIII դ. իտալացի նշանավոր ջութակահար: 27. Աստվածաշնչյան հերոս՝ Աղքատ ...: 28. Կոմպոզիտոր Հ. Պյորսելի օպերան «... եւ Էնեաս»: 29. Ձիերի խումբ:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց 1. Կարդինալ: 2. Բամբակ: 3. Նանի: 4. «Արայ»: 5. Արաս: 6. Իրատես: 7. Արիասիրտ: 9. Կադիրով: 11. Աբրոյան: 13. Լյո: 14. Անի: 15. «Մոբիլ»: 16. Լավալ: 17. Բոյար: 18. Դեկան: 20. Նամազ: 22. Բեկինգհեմ: 23. Ոսկեբերան: 25. Լուսավան: 26. Կողմիս: 28. Ալուչա: 29. Աորտա: 31. Արշամ: 32. Ալկոր: 40. Կումիս: 42. Ալայդ: 43. Ռեւերանս: 44. Կոլիտ: 45. Նինոս: 47. Ստյուարտ: 48. Սոնետ: 49. Կուսակրոն: 51. Մարադոնա: 54. Սակաբե: 55. Նրա: 56. Արկ: 57. Վալտեր: 60. Լուլի: 61. «Յամա»: 62. Աբով:

Հորիզոնական 1. Կուբան: 5. «Ալինա»: 8. Աերոբ: 9. Կերաման: 10. «Արաբիկա»: 12. Իլյաս: 15. Մադրիգալ: 17. Բենսերադ: 19. Կանոնիկոս: 21. Քեբաբ: 23. Որդյակ: 24. Լեգալ: 26. Կարոտ: 27. Լավա: 30. Լուսածոր: 31. Անան: 33. Ոգի: 34. Եզր: 35. Լուվր: 36. Նուբար: 37. Դավիթ: 38. Շուկա: 39. Տեգ: 41. Եվա: 42. Սառա: 44. Կապուցին: 46. Սարա: 49. Կետոն: 50. Սիմոն: 52. «Ավետում»: 53. Նարյան: 54. Միանվարով: 58. Դրամահատ: 59. Սաղավարտ: 60. Լայկա: 63. «Սուրմալու»: 64. Բոսֆոր: 65. Լիմոզո: 66. Նշենի: 67. Վարյա:

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» փետրվարի 3-ի համարում:

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը **Ձե՛րն է:**

Հայտնում ենք Ձեզ, որ «**Պրոկտոլոգիայի գիտահետազոտական ինստիտուտը**» ամիսը երկու անգամ՝ ամսվա առաջին եւ երրորդ շաբաթ օրերը, կազմակերպում է «բաց դռների» օրեր, որի ընթացքում *կատարվում են անվճար խորհրդատվություններ հետեւյալ մասնագետների կողմից.*

1. Ընդհանուր վիրաբույժ
2. Կոլոպրոկտոլոգ
3. Ընդհանուր պրոկտոլոգ
4. Պլաստիկ վիրաբույժ
5. Դիմածնոտային վիրաբույժ
6. Քիթ-կոկորդ-ականջ հիվանդություններ
7. Վնասվածքաբան- օրթոպեդ
8. Անոթային վիրաբույժ
9. Թերապեւտ
10. Գինեկոլոգ
11. Ստոմատոլոգ
12. Նյարդաբան
13. Մաշկավեներոլոգ
14. Կարդիոլոգ
15. Ուրոլոգ
16. Մանկաբույժ

Ընդունելության ժամերը. 10.00-15.00:
Հեռ. 244010

YEREVAN-PARIS-LYON

SABERATOURS-SEVAN

ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ–ՍԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»

ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ խաղաղներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը:

- Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում
- Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում
- Բժշկական ապահովագրություն

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10

Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30

E-mail: sabera@arminco.com

Մրցույթի հրավեր WNCB 023

Առողջապահության ֆինանսավորման բարելավման եւ առողջության առաջնային պահպանման զարգացման վարկ

Վարկային համաձայնագրի համարը. N29790 AM

Պայմանագրի անվանումը. ՀՀ ԱՆ ակադեմիկոս Ա. Խ. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտի ընտանեկան բժշկության ամբիոնի (12 հարկ) վերակառուցման եւ վերանորոգման աշխատանքներ

Պայմանագրի համարը՝ C1-01/040

1. Հայաստանի Հանրապետությունը՝ «Առողջապահության ֆինանսավորման բարելավման եւ առողջության առաջնային պահպանման զարգացման» վարկային ծրագիրը ֆինանսավորելու նպատակով Զարգացման միջազգային ընկերակցությունից ստացել է վարկ, որի ֆոնդերի մի մասը մտադրված է օգտագործել ՀՀ ԱՆ ակադեմիկոս Ա. Խ. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտի ընտանեկան բժշկության ամբիոնի (12 հարկ) վերակառուցման եւ վերանորոգման աշխատանքների համար: Պայմանագիր թիվ C1-01/040:
2. «Առողջապահական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկը («Առողջապահական ԾԻԳ» ՊՀ) հրավիրում է հայտատուներին մասնակցելու ՀՀ ԱՆ ակադեմիկոս Ա. Խ. Ավդալբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտի ընտանեկան բժշկության ամբիոնի (12 հարկ) վերակառուցման եւ վերանորոգման աշխատանքների համար կապալառու ընտրելու նպատակով կազմակերպված մրցույթին:
3. Մրցութային փաստաթղթերը ձեռք բերելու համար պետք է ներկայացնել գրավոր պահանջ՝ անհատույց վճարելով 40 000 դրամ, հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Թումանյան 8, սենյակ 518:
Մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար դիմել նույն հասցեով:
4. Հայտերն ուժի մեջ պետք է լինեն առնվազն 60 օրվա ընթացքում, սկսած 2001 թ. մարտի 2-ից եւ պետք է ներկայացվեն «Առողջապահական ԾԻԳ» ՊՀ՝ ք. Երեւան, Թումանյան 8, սենյակ 518՝ մինչեւ 2001 թ. մարտի 2-ը, ժ. 15:00: 2001 թ. մարտի 2-ին, ժ. 15:15-ին դրանք կբացվեն այն հայտատուների ներկայությամբ, որոնք ցանկություն կհայտնեն մասնակցելու հայտերի բացմանը:
5. Մամուլում մրցույթի հայտարարման օրվանից 5 օր հետո եւ մրցութային հայտերի ներկայացման համար սահմանված վերջին ժամկետից 10 օր առաջ պատվիրատուն մրցութային փաթեթ գնած կամ նման ցանկություն հայտնած անձանց եւ կազմակերպությունների համար կազմակերպում է հանդիպում՝ պոտենցիալ հայտատուների հարցերին պարզաբանումներ տալու նպատակով:

Մրցույթի մասնակիցը պետք է ներկայացնի հետեւյալ փաստաթղթերը.

1. Սահմանված ձեւով լրացված հայտ,
2. Սահմանված ձեւով լրացված նախահաշիվ,
3. Առաջիկա մեկ տարում գործողության մեջ գտնվող պահանջվող լիցենզիաների պատճենները,
4. Նախկինում կատարված նմանատիպ աշխատանքների ցուցակ՝ նշելով յուրաքանչյուր աշխատանքի արժեքը,
5. Պետ. ռեգիստրի վկայականի եւ ներդիրների պատճենները,
6. Կանոնադրության պատճենը՝ ներառյալ հիմնադիրների ցուցակը եւ նրանց փայաբաժինների չափը՝ հաստատված կազմակերպության կնիքով,
7. Տեղեկանք հարկային տեսչության մարմիններից՝ պետական բյուջեին ժամկետանց հարկային պարտավորությունների մասին՝ մրցույթի հայտարարման օրվանից մինչեւ փաթեթների ընդունման համար սահմանված վերջին ժամկետի միջեւ ընկած ժամանակահատվածի ցանկացած օրվա դրությամբ,
8. Տեղեկանք Սոցիալական ապահովության հիմնադրամի տարածքային մարմիններից՝ պետական բյուջեին ժամկետանց պարտավորությունների մասին՝ մրցույթի հայտարարման օրվանից մինչեւ փաթեթների ընդունման համար սահմանված վերջին ժամկետի միջեւ ընկած ժամանակահատվածի ցանկացած օրվա դրությամբ,
9. Սահմանված ձեւի հայտի երաշխիք:

Պահանջվող փաստաթղթերից յուրաքանչյուրի բացակայության դեպքում հայտը կմերժվի (բացի 4-րդ կետում նշված փաստաթղթից):

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայփոստ» պետական ՓԲԸ-ն հայտնում է, որ միջազգային եւ միջքաղաքային հեռախոսային խոսակցությունների ծառայության մատուցման մենաշնորհը պատկանում է «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ-ին:

2001 թ. հունվարի 1-ից «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ դադարեցրել է «Հայփոստ» պետական ՓԲԸ փոստային բաժանմունքներում վերոհիշյալ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը:

Այսուհետեւ ծառայություններից օգտվելու համար խնդրում ենք դիմել «Արմենտել» ՀՁ ՓԲԸ:

«Հայփոստ» պետական ՓԲԸ ղեկավարություն

Ուսադրություն դարձրեք հյուրանոցների լողասենյակի նորոգմանը

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

Միգուցե այստե՞ղ է Ձեր բիզնեսի հաջողությունը

«**Կերամիկա**» ընկերությունը քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելու 1700 ամյակին նվիրված տոնակատարությունների կապակցությամբ *հյուրանոցային* շինարարությամբ զբաղվող կազմակերպություններին *բացառիկ* հատուկ գներով առաջարկում է լողասենյակի նորոգման համար անհրաժեշտ ամբողջական տեսականի.

կերամիկական սալիկներ, կերամիկական գրանիտ, ծորակներ, սանիտարական կերամիկա, լոգախցիկներ, կախովի առաստաղներ, հատուկ սոսինձներ, ջրատաքացուցիչներ, հայելիներ եվ հավելյալ պարագաներ

Դիմե՛ք մեզ, եւ մենք կանենք ամեն ինչ, որպեսզի կարողանաք ըստ պատշաճի ներկայանալ մեր հայրենակիցներին:

Հեռ. 61-63-00; Ֆաքս. 62-65-37; 52-94-49

E-mail: imex–m@mbox.intarnet.com

ASHB

«ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ԲԲԸ

ՍԿՍԱԾ 2001 Թ. ՓԵՏՐՎԱՐԻ 1-ԻՑ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ Է ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑԻՑ ՆԵՐԳՐԱՎՎՈՂ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔՆԵՐԸ

ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

Ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	10.0	9.0	14.0	13.0
30-59 օր	11.0	10.0	15.0	14.0
60-89 օր	13.4	12.4	16.0	15.0
90-120 օր	15.2	14.2	17.2	16.2
121-150 օր	15.4	14.4	17.4	16.4
151-179 օր	15.6	14.6	17.6	16.6
180-270 օր	15.6	14.6	17.8	16.8
271-365 օր	15.0	14.0	18.0	17.0

ԵՌԱՄՍՅԱԿԱՅԻՆ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

Ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ15 մլն	15 մլն եւ ավելի
180-270 օր	15.1	14.1	17.3	16.3
270-365 օր	14.5	13.5	17.5	16.5

ԱՄԵՆԱՄՍՅԱ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

Ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	-	-	-	-
30-59 օր	10.0	9.0	14.0	13.0
60-89 օր	12.4	11.4	15.0	14.0
90-120 օր	14.2	13.2	16.2	15.2
121-150 օր	14.4	13.4	16.4	15.4
151-179 օր	14.6	13.6	16.6	15.6
180-270 օր	14.6	13.6	16.8	15.8
271-365 օր	14.0	13.0	17.0	16.0

«ԱՎԵԼԱՑՎՈՂ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

Ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	9.0	8.0	12.0	11.0
30-59 օր	10.0	9.0	13.0	12.0
60-89 օր *	11.0	10.0	14.0	13.0
90-120 օր *	12.0	11.0	15.2	14.2
121-150 օր *	12.4	11.4	15.4	14.4
151-179 օր *	12.6	11.6	15.6	14.6
180-270 օր *	12.6	11.6	15.8	14.8
271-365 օր *	13.0	12.0	16.0	15.0

* Ավանդի գործող. ժամկետի վերջին ամսում ավանդների լրացման դեպքում լրացվող գումարի տոկոսների հաշվարկը կատարվում է ելնելով մինչեւ 1 ամիս ավանդների համար սահմանված տոկոսադրույքից:

«ԿՈՒՏԱԿՎՈՂ ՏՈԿՈՍՆԵՐՈՎ» ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏԻ ՎԵՐՋՈՒՄ ՏՈԿՈՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՄԲ

Ժամկետը	USD		AMD	
	մինչեւ 30 հազ.	30 հազ. եւ ավելի	մինչեւ 15 մլն	15 մլն եւ ավելի
20-29 օր	-	-	-	-
30-59 օր	11.0	10.0	14.9	13.0
60-89 օր	13.3	12.2	15.8	13.9
90-120 օր	14.9	13.9	16.8	14.7
121-150 օր	15.0	14.0	16.8	15.8
151-179 օր	15.1	14.1	16.9	15.9
180-270 օր	15.1	14.1	16.9	16.0
271-365 օր	14.0	13.1	16.6	15.8

* Իրավաբանական անձանց համար ավանդների տոկոսադրույքները սահմանվում են պայմանագրային հիմունքներով

@rminco Global Telecommunications **ԻՆՏԵՐՆԵՏ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» ՍՐՃԱՐԱՆՈՒՄ:** *Խանջյան 50:* Հեռ. 575823:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Պատուէր 1381 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 29. 01. 2001 Գինը՝ 100 դրամ